

Súhrnná implementačná správa za rok 2023

Autori:

Daniel Kolesár, Barbora Buriaková, Kamil Harňák, Nina Husarčíková,
Roman Kollár, Barbara Siekel, Martin Šinka

Odbor implementácie

Inštitút pre stratégie a analýzy

Úrad vlády Slovenskej republiky

OKTÓBER 2024

Úvod

Vláda Slovenskej republiky spustila projekt Hodnota za peniaze, v rámci ktorého plánuje zreformovať pravidlá, nastaviť procesy a posilniť inštitúcie, ktoré podporia prijímanie dobrých rozhodnutí vo verejnom záujme a významne zvýšia hodnotu za peniaze v slovenskom verejnom sektore.

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je revízia výdavkov verejnej správy. Implementácia opatrení z revízií výdavkov je kľúčovou súčasťou projektu Hodnota za peniaze. Revízie výdavkov hodnotia účinnosť a efektívnosť výdavkov a identifikujú opatrenia, ktoré zvýšia hodnotu za peniaze verejných financií, čím umožnia fiškálnu úsporu, lepšie verejné služby pre občanov (výsledky) a/alebo presun financií na priority vlády.

Opatrenia identifikované revíziou sú následne rozpracované v implementačných plánoch. Ich úlohou je nastaviť proces implementácie definovaných opatrení predvídateľne a transparentne, definovaním východiskovej a cieľovej hodnoty pre daný rok. Zároveň stanovujú spôsob vykazovania a zodpovednosť za opatrenia revízie výdavkov pre implementujúce inštitúcie. Vytvárajú základný predpoklad pre odpočty plnenia opatrení realizované odborom implementácie Inštitútu pre stratégie a analýzy (ISA) v Súhrnnej implementačnej správe.

Súhrnná implementačná správa poskytuje ročný odpočet plnenia opatrení definovaných v implementačných plánoch. Vyhodnocuje finálnu výšku fiškálnej úspory za daný rok, dosiahnutú hodnotu, ale aj pokrok v riadení, či dátach a procesoch.

Súhrnná implementačná správa za rok 2023 sa predkladá na vedomie vláde Slovenskej republiky v zmysle § 14 ods. 3 zákona č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a hodnotí plnenie opatrení revízie výdavkov na informatizáciu, kultúru, obranu, pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka, vnútro (verejnú správu a bezpečnosť) a zdravotníctvo.

Implementačné správy, vrátane implementačných plánov a ich aktualizácií, sú dostupné na webovom portáli [Inštitútu pre stratégie a analýzy \(ISA\)](#).

Za hodnotné návrhy a pripomienky počas prípravy správy ďakujeme:

[redacted] (IKP), [redacted]
[redacted] (ISBA), [redacted] (IZA),
[redacted] (IPP), [redacted] (ÚHP
MF SR). [redacted] (MO SR). Štátnym tajomníkom a všetkým
zamestnancom sekcií a útvarov rezortu MZ SR, NCZI a NIHO. Za doručenie
datasetov a cenné rady ďakujeme aj zástupkyňiam a zástupcom zdravotných
poisťovní.

Obsah

Úvod.....	2
Metodika odpočtu.....	4
Zhrnutie	5
Revízia výdavkov na obranu.....	7
Revízia výdavkov na kultúru	11
Revízia výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka	14
Revízia výdavkov na informatizáciu	18
Revízia výdavkov na zdravotníctvo.....	22
Revízia výdavkov ministerstva vnútra (verejná správa a bezpečnosť).....	32
Zoznam skratiek	37

Metodika odpočtu

V Súhrnnej implementačnej správe sú sledované nasledujúce druhy opatrení:

1. úsporné opatrenia,
2. opatrenia zlepšujúce hodnotu za peniaze (hodnotové),
3. riadiace opatrenia (riadenie, dáta, metodiky, analytické úlohy, systémové opatrenia a zmeny procesov, rozvoj).

Úsporné opatrenia: Hodnotenie odzrkadľuje percentuálne plnenie úspory oproti cieľovej hodnote určenej implementačným plánom k termínu plnenia.

Hodnotové a riadiace opatrenia: Hodnotenie odzrkadľuje plnenie kvantitatívnych ukazovateľov alebo existenciu požadovaných výstupov určených implementačným plánom k termínu plnenia.

Hodnotenie	Farebný kód	Úsporné opatrenia	Riadiace a hodnotové opatrenia	Aktivita ISA
Plní sa na viac ako 100 %		100 % a viac cieľovej hodnoty	Rezort predložil splnené úlohy v súlade s implementačným plánom rýchlejšie a v požadovanej kvalite. Rezort predložil plnenie ďalších úloh nad rámec požiadaviek implementačného plánu.	ISA preverí dôvody. Keď je zlepšenie v dôsledku rýchlejšej a kvalitnejšej implementácie na strane rezortu. ISA ocení dosiahnutý výsledok. ISA v spolupráci s rezortom identifikuje dobrú prax, ktorá podporila akcelerovanú implementáciu opatrenia a zabezpečí jej zdieľanie s ostatnými rezortmi. Ak je viac ako 100 % úspora v dôsledku zle nastavenej cieľovej hodnoty, ISA reviduje hodnotu v novom implementačnom pláne.
Plní sa		100 % - 80,1 % cieľovej hodnoty	Rezort predložil splnené úlohy v súlade s implementačným plánom (štúdia, metodológia je hotová, schválená, zákon vstúpil do platnosti), alebo poskytnuté dáta potvrdzujú plnenie.	ISA ocení dosiahnuté výsledky rezortov. ISA v spolupráci s rezortom identifikuje dobrú prax, ktorá podporila implementáciu opatrenia a zabezpečí jej zdieľanie s ostatnými rezortmi.
Čiastočne sa plní		80 % - 40,1 % cieľovej hodnoty	Rezort úlohu začal plniť, ale má len pracovné verzie a s finalizáciou úlohy mešká.	ISA zisťuje, prečo dochádza k oneskoreniu a žiada návrh aktivít zo strany rezortu, ktorými plánuje implementáciu akcelerovať. Implementácia týchto aktivít sa potom skontroluje pri najbližšom štvrtročnom vyhodnocovaní. ISA podporí zdieľanie identifikovanej dobrej praxe z ostatných rezortov.
Neplní sa		40 % - 0,1 % cieľovej hodnoty	Rezort opatrenie buď vôbec nezačal plniť, alebo začal, ale pokrok je nedostatočný, neplní termíny, resp. výstupy sú kvalitatívne nedostatočné.	Toto signalizuje, že sa implementácia zablokovala v začiatku, nezačala sa, alebo sa implementujú opatrenia s opačným efektom. ISA analyzuje dôvody slabých výsledkov, formuluje odporúčania a poskytne aktívnu pomoc pri analýze, odblokovaní, akcelerácii alebo expertnej podpore. Implementácia týchto aktivít sa skontroluje pri najbližšom štvrtročnom vyhodnotení.
Nadmerné výdavky alebo nedodané dáta		0 a menej cieľovej hodnoty	Rezort nedodal informácie alebo dáta o plnení opatrenia.	
Opatrenie sa v sledovanom období nevyhodnocuje			Implementácia opatrenia je naplánovaná na neskoršie obdobie, alebo opatrenie nebolo možné plniť resp. vyhodnotiť vplyvom vonkajších okolností.	Opatrenie bude vyhodnotené v príslušnom roku, v ktorom je naplánovaná jeho implementácia.

Zhrnutie

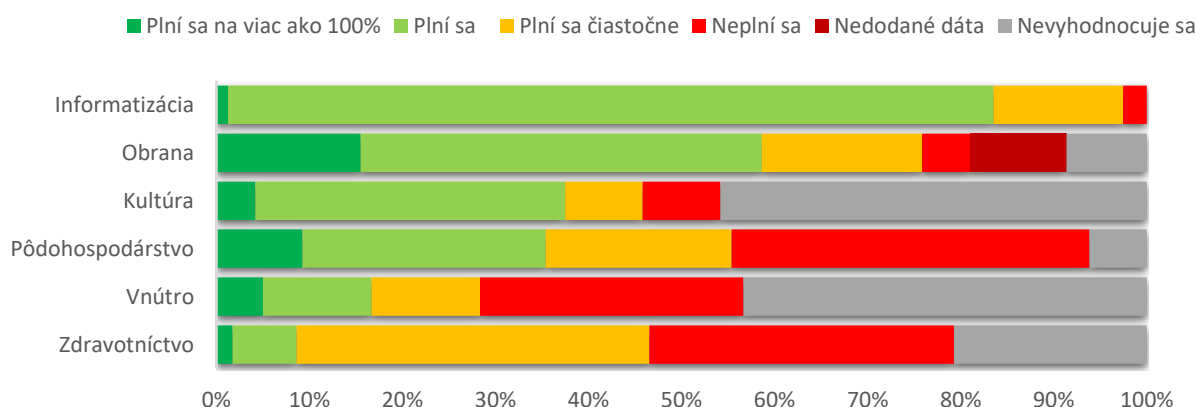

Implementačná správa obsahuje najdôležitejšie informácie o plnení aktuálnych revízií výdavkov v roku 2023 ako aj prehľad celkového plnenia opatrení. V správe sa uvádza plnenie najdôležitejších hodnotových, riadiacich a úsporných opatrení podľa rezortov a odporúčania odboru implementácie ISA.

Podrobný odpočet všetkých jednotlivých opatrení je dostupný online na <https://isa.gov.sk/revizie-vydavkov/>.

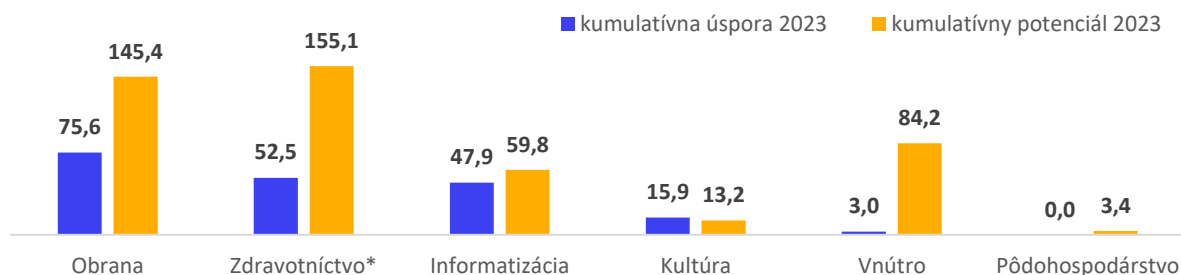
Úlohy vyplývajúce z revízií výdavkov sa ku koncu roka 2023 najlepšie plnili v oblastiach informatizácia, obrana a kultúra, kde bolo splnených alebo čiastočne splnených viac ako 80 % z vyhodnocovaných opatrení. Naopak najhoršie na tom boli vnútro, zdravotníctvo (iba prvý rok implementácie) a pôdohospodárstvo, ktoré nespĺnili viac ako 40 % vyhodnocovaných opatrení.

Graf 1: Prehľad plnenia opatrení rezortov k 31. 12. 2023

Do konca roka 2023 sa podarilo z potenciálnych kumulovaných úspor 462 mil. eur realizovať úspory vo výške 195 mil. eur (Graf 2). Najlepšie sa oproti potenciálu darilo rezortom ako kultúra (až 120 % potenciálu), informatizácia (80 %) a obrana (52 %). Naopak úsporné ciele do roku 2023 sa nenaplnili v rezortoch vnútra (4 %), pôdohospodárstva (0 %) a zdravotníctva (34 %).

Graf 2: Kumulatívna úspora a potenciál do konca roka 2023 (mil. eur)

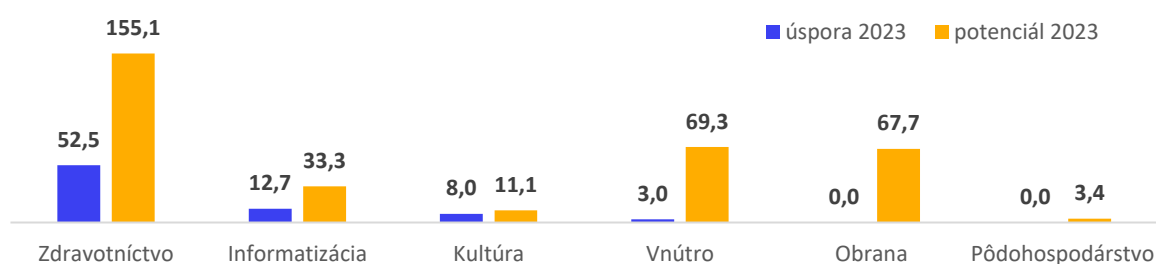

*V grafe nie sú zobrazené úspory opatrení z už ukončenej Revízie výdavkov na zdravotníctvo II 2019-2022 na úrovni 128,3 mil. eur (+ nepriame revízie VŠZP 167 mil. eur).

Kumulatívny = za všetky roky od začiatku trvania revízie

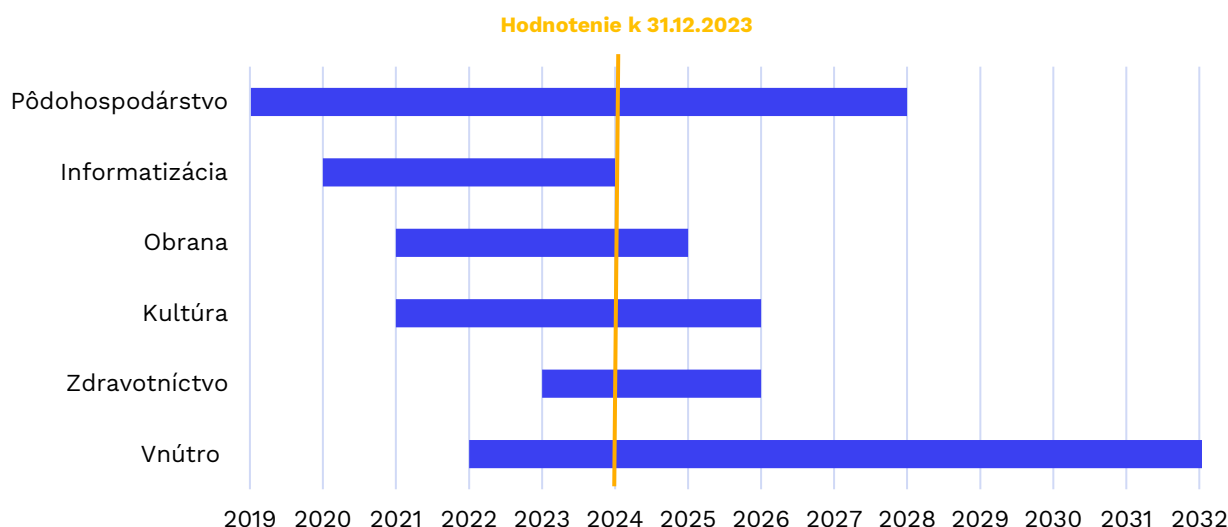
Iba za rok 2023 sa podarilo z potenciálnych úspor 340 mil. eur realizovať úspory vo výške 76 mil. eur (Graf 3). Najväčšiu časť úspory prinieslo zdravotníctvo (52,5 mil. eur), aj keď iba na 34 % naplnilo svoj potenciál (155,1 mil. eur). Najlepšie výsledky voči potenciálu dosiahla kultúra (72 %), keď v roku 2023 dosiahla úspory vo výške 8 mil. eur a informatizácia (38 %) s úsporou 12,7 mil. eur. Naopak vnútro z plánovaného potenciálu 69,3 mil. eur dosiahlo úsporu iba vo výške 3,0 mil. eur. Dva rezorty v roku 2023 nedodali žiadnu úsporu, a to obrana a pôdohospodárstvo, ktoré má rovnaký potenciál 3,4 mil. eur počas celého trvania revízie.

Graf 3: Úspora a potenciál za rok 2023 (mil. eur)

Obdobie trvania revízií, počas ktorého má dôjsť k implementácii jednotlivých opatrení, je v rámci rezortov rôzne (Graf 4). Rok hodnotenia 2023 bol posledným rokom implementácie pre revíziu na informatizáciu a prvým rokom hodnotenia novej revízie pre zdravotníctvo. Pre ostatné rezorty bol rok 2023 priebežným rokom hodnotenia.

Graf 4: Obdobia trvania revízií

Hodnotenie jednotlivých revízií je uvedené v nasledujúcich kapitolách.

Revízia výdavkov na obranu

Úvod

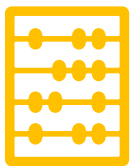
Ministerstvo obrany Slovenskej republiky v treťom roku plnenia revízie¹ pokračovalo v plnení viacerých riadiacich opatrení.

Celkové hodnotenie sa oproti predchádzajúcemu obdobiu významne nezmenilo. Úsporné opatrenia sa v minulom roku nepodarilo splniť a úspory sa nedosiahli.

Podstatný rozdiel nastal v tom, že v rokoch 2021 a 2022 sa dosiahla úspora (kumulatívne na úrovni 75,56 mil. eur), ale v roku 2023 sa **úsporné opatrenia nepodarilo naplniť**. Najvyššia úspora (52 mil. eur) mala byť dosiahnutá nezvyšovaním plátov vojakov, ktoré však v roku 2023 boli valorizované o 7 %.

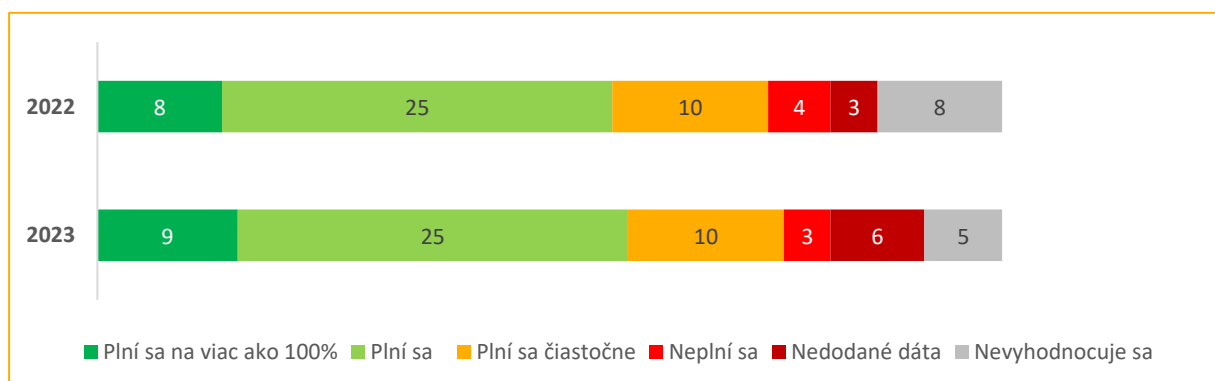
Optimalizačný audit bol v minulom roku vykonaný, ale nebol Implementačnej jednotke sprístupnený. Vypracovaná bola Analýza možností doplňovania OS SR personálom v kontexte demografického vývoja v SR a upravená bola Smernica o vyzbrojovaní.

Celkové plnenie revízie

Odpočet Revízie výdavkov na obranu za rok 2023 prebiehal podľa nového Aktualizovaného implementačného plánu. V novom pláne na roky 2023 a 2024 sa vykonali korekcie na základe nových makroekonomických prognóz. Termíny plnenia sa posunuli v 9 opatreniach. Všetky zmeny termínov vyplývali z cieľového stavu definovaného v implementačnom pláne, a zároveň sa posuny termínov prispôsobili zmene bezpečnostného prostredia. Odpočtovalo sa celkovo 58 podopatrení, z toho päť sa nevyhodnocovalo.

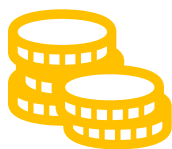
Graf 5: Prehľad plnenia opatrení

Zdroj: ISA

¹ Dostupné online na: https://www.mfsr.sk/files/archiv/63/revizia_obrana_20200701.pdf

Plnenie úsporných opatrení

V roku 2023 mala byť implementáciou štyroch opatrení dosiahnutá úspora 67,7 mil. eur. Rezortu obrany sa v minulom roku **úsporu dosiahnuť nepodarilo** (Tabuľka 1).

Optimalizačný procesno – organizačný audit úradu MO SR a podporných činností MO SR sa v roku 2023 ukončil. Výstupný materiál k výsledkom a odporúčaniam auditu však **nebol implementačnej jednotke prístupný**. Vykonaním optimalizačného auditu automaticky nedošlo k úspore (reálne úspory za jednotlivé procesy neboli samostatne vyčíslené). Procesne na odpočet zapracovania výsledku auditu slúži podopatrenie č. 1.2 „Realizovať opatrenia analýzy“, ktoré má termín na splnenie 31. 12. 2024.

Opatrenie zamerané na stabilizáciu výdavkov na platy profesionálnych vojakov v dôsledku bezpečnostných zmien minulý rok úsporu nedosiahlo. V roku 2023 sa platy navýšili o 7 %. Rezort obrany pristúpil k tomuto kroku s cieľom stabilizácie vojenského personálu a udržania konkurencieschopnosti tohto povolania.

Analýzy prevádzkových výdavkov MO SR a OS SR neposúdených revíziou nepriniesli vyčíslené reálne úspory.

Úspora, ktorá pozostáva z optimalizácie nákupu výstrojných súčiastok sa nedosiahla z dôvodu zmien na trhu. Dôsledkom trhových zmien bol nárast cien pri určitých rámcových dohodách (nárast cien energií, pandémia, vojnový konflikt na Ukrajine, dopad na vývoj cien komodít súvisiacich s výrobou bavlnených, vlnených a syntetických tkanín, nevynímajúc ceny pomocných materiálov drobnej prípravy).

Tabuľka 1: Úsporné opatrenia rezortu v roku 2023 (v mil. eur)

Opatrenie		úspora 2023	potenciál 2023	úspora 2021-2023	potenciál 2021-2023
1.2	Úspora na osobných výdavkoch 10 % - Optimalizačný audit	0,0	15,5	0,0	30,0
2.4	Optimalizácia osobných výdavkov veliacich štruktúr OS SR	0,0	TBD	0,0	11,3
3.1	Nezvyšovať výdavky na platy profesionálnych vojakov do doby dosiahnutia úrovne miezd referenčnej skupiny	0,0	52,0	74,8	103,5
4.1	Analýza prevádzkových výdavkov MO SR a OS SR neposúdených revíziou	0,0	TBD	0,0	TBD
4.2	Optimalizácia nákupu uniforiem - aplikovať referencovanie cien (medzinárodný benchmark - Česká republika)	0,0	0,2	0,8	0,6
Spolu		0,0	67,7	75,6	145,4

Plnenie hodnotových a riadiacich opatrení

Riadiaci charakter má väčšina opatrení revízie. V roku 2023 sa plnilo, resp. bolo splnených 31 riadiacich podopatrení. 8 podopatrení sa plnilo čiastočne, 5 sa neplnilo a 4 podopatrenia sa neodpočítali.

V roku 2023 rezort z riadiacich opatrení vypracoval Plán rozvoja informačných a komunikačných technológií, ktorý bude súčasťou programového plánu MO SR na roky 2025 – 2030 (Plán ešte nebol sprístupnený).

Úspechy

Ako súčasť revízie výdavkov na obranu bola vypracovaná Analýza možností doplnovania OS SR personálom v kontexte demografického vývoja v SR a pripravuje sa analýza možnosti doplnenia stavu zásob na úroveň 30 dní vedenia bojovej činnosti.

V kontexte zmeneného bezpečnostného prostredia a opatrení prijatých na úrovni NATO s cieľom adaptácie na nové bezpečnostné prostredie spracovali OS SR revíziu vojnového modelu a predložili ju na rokovanie Vojenskej Rady NGŠ.

V oblasti vyzbrojovania bola v minulom roku upravená Smernica o vyzbrojovaní tak, aby boli medzinárodné tendre vrátane agentúr NATO a EÚ systematicky posudzované pri príprave projektu (štúdiá uskutočniteľnosti, investičný zámer).

Neúspechy

Nepodarilo sa vypracovať analýzu vykazovania starobných dôchodkov civilných zamestnancov rezortu MO SR ako obranné výdavky podľa metodiky NATO, pretože aj po urgenciách zo strany MO SR Sociálna poisťovňa nezaslala relevantné podklady.

Doposiaľ nebola spracovaná analýza systému a parametrov výsluhových dôchodkov.

V Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 nie je vykázané medzinárodné porovnanie platov profesionálnych vojakov s využitím dotazníkov obranného plánovania NATO.

Odporúčania implementačnej jednotky a výzvy na najbližšie obdobie

Implementačná jednotka odporúča poskytnúť správu, resp. závery z vykonaného auditu na vyhodnotenie vymedzených podopatrení.

Implementačná jednotka odporúča zamerať sa na plnenie všetkých úsporných opatrení. Konkrétne, pokračovať v prehodnocovaní cien uniforiem a v prípade, kde je to možné, formou dodatkov k rámcovým zmluvám optimalizovať nákupy. Zadefinovať referenčnú skupinu, resp. navrhnúť metodológiu a stanoviť adekvátnu hranicu platov profesionálnych vojakov v porovnaní s priemernou mzdou.

Rezort má potenciál implementovať odporúčania vyplývajúce z analýz prevádzkových výdavkov a vyčíslieť úsporu (aplikácia energetického manažmentu a iné).

Ďalej Implementačná jednotka odporúča zverejňovať hodnotenie ukazovateľov operačnej pripravenosti v rámci Komplexného hodnotenia obrany SR. Ukazovatele zadefinovať a následne medziročne vyhodnocovať.

Výzvou na najbližšie obdobie je prijatie opatrení vyplývajúcich z vnútorného auditu s ich následnou realizáciou.

Do ďalšieho obdobia vyplýva úloha spracovať analýzu poskytnutia lietadiel F-16 pre účely ochrany vzdušného priestoru spojencov NATO a vypracovanie harmonogramu možného poskytovania tejto ochrany spojencom, ktorý je podmienený konkrétnymi požiadavkami z ich strany.

V súčasnosti prebieha proces pridelovania nových Cieľov spôsobilostí 2025. Po ich rozdelení bude spracovaný nový Zdrojovo udržateľný model, ktorý bude reflektovať požiadavky nového bezpečnostného prostredia, a zároveň nových záväzkov vyplývajúcich z Cieľov spôsobilostí 2025. Tento model bude následne základom pre spracovanie dlhodobého plánu rozvoja spôsobilostí rezortu obrany.

Revízia výdavkov na kultúru

Úvod

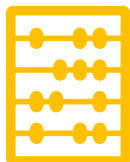

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v treťom roku plnenia revízie² úspešne realizovalo viaceré významné riadiace a čiastočne aj úsporné opatrenia.

MK SR má veľmi dobre nastavené **riadenie investícií** – vypracovaná je investičná stratégia, investičný plán, metodika pre vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti a pravidelne aktualizovaný zásobník investičných zámerov rezortu i jeho zriadených organizácií. Zrealizovaný bol reprezentatívny prieskum odborných a podporných činností múzeí a galérií, ktorý sa zaoberal stavom a sprístupňovaním zbierok, riadením a správou múzeí a starostlivosťou o návštevníkov. Vypracovaný bol tiež **ideový zámer zákona o sponzoringu v kultúre a kreatívnom priemysle, ktorého cieľom je stimulovať súkromné zdroje v kultúre. Efektívnejším zabezpečením IT servisných služieb sa rezortu kultúry podarilo dosiahnuť výrazne vyššiu úsporu (1,26 mil. eur) ako sa predpokladalo (0,32 mil. eur).**

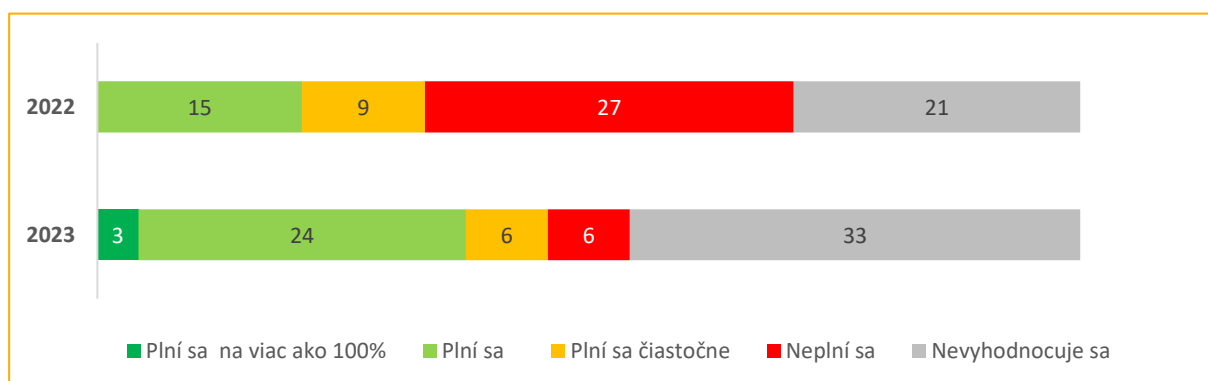
Naopak, **opatrenia týkajúce sa digitalizácie kultúrneho dedičstva a optimalizácie predajno-rezervačných systémov vstupeniek na kultúrne podujatia mohli priniesť vyššiu úsporu.**

Celkové plnenie revízie

V roku 2023 došlo k významnému zlepšeniu plnenia opatrení revízie, počet opatrení ktoré sa plnia, sa v porovnaní s rokom 2022 zvýšil o 12. Aktualizáciou implementačného plánu revízie na roky 2023-2025 došlo pri viacerých opatreniach k posunom termínov ich plnenia. Medziročne sa zvýšil počet opatrení, ktoré sa neodpočítajú a znížil počet opatrení, ktoré sa plnia čiastočne a opatrení, ktoré sa neplnia.

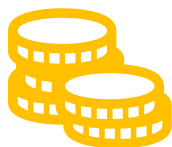
Graf 6: Prehľad plnenia opatrení

Zdroj: ISA

² Dostupné online na: <https://www.mfsr.sk/files/sk/financie/hodnota-za-peniaze/revizia-vydavkov/kultura/revizia-vydavkov-kulturu-final-20200714.pdf>.

Plnenie úsporných opatrení

V roku 2023 mala byť implementáciou troch opatrení dosiahnutá úspora 11,07 mil. eur, pričom rezortu kultúry sa podarilo dosiahnuť úsporu vo výške 8 mil. eur (Tabuľka 2). Tá pozostávala zo zníženia nákladov na údržbu hardvéru a softvéru digitalizačných pracovísk (6,7 mil. eur), optimalizácie systému na predaj a rezerváciu vstupeniek v zriadených organizáciách (45 tis. eur) a efektívnejšieho zabezpečenia IT servisných služieb (1,26 mil. eur). Opatrenie zamerané na zvýšenie efektívnosti výberu úhrad za služby verejnosti STVR sa po legislatívnych zmenách z konca roku 2022 stalo neaktuálnym a do budúcnosti už nebude odpočítované.

Tabuľka 2: Úsporné opatrenia rezortu v roku 2023 (mil. eur)

Opatrenie		úspora 2023	potenciál 2023	úspora 2021-2023	potenciál 2021-2023
1.0	Realizovať úspory v nákladoch na údržbu hardvéru a softvéru digitalizačných pracovísk	6,7	10,6	14,4	12,6
3.2	Optimalizovať systém na predaj a rezerváciu vstupeniek v zriadených organizáciách	0,0	0,2	0,2	0,3
4.2	Postupne zvyšovať vlastné príjmy zriadených organizácií MK SR	N/A	N/A	N/A	N/A
5.2	Na základe aktualizácie procesného auditu zriadiť centrálnu servisnú organizáciu	N/A	N/A	N/A	N/A
20.0	Spracovať štúdiu uskutočniteľnosti na identifikovanie najefektívnejšieho spôsobu zabezpečenia IT servisných služieb po vypršaní každej existujúcej zmluvy	1,3	0,3	1,3	0,3
Spolu		8,0	11,1	15,9	13,2

Plnenie hodnotových a riadiacich opatrení

Riadiaci charakter má väčšina opatrení (61) revízie. V roku 2023 sa plnilo 25 opatrení, 5 sa plnilo čiastočne, 5 sa neplnilo a 26 sa neodpočítuje.

Hodno uviesť, že v roku 2023 rezort z riadiacich opatrení vypracoval analýzu posudzujúcu výhody a nevýhody rôznych právnych foriem pre kultúrne inštitúcie; pripravil prieskum potrieb, správania a spokojnosti návštevníkov kultúrnych inštitúcií a podujatí a ideový zámer zákona o sponzoringu v kultúre a kreatívnom priemysle. Zrevidované boli tiež výkazy KULT, čím sa zvýši spoľahlivosť štatistických dát v oblasti kultúry.

Dve hodnotové opatrenia, ktoré navrhujú zlepšenie stavu depozitárov múzeí a navýšenie výdavkov na akvizície knižničného fondu, sa vzhľadom na neskorší termín plnenia zatiaľ nevyhodnocujú.

Úspechy

V rámci komponentu 2 Plánu obnovy a odolnosti o obnove budov sa realizovala **reforma zvýšenia transparentnosti a zefektívnenia rozhodnutí Pamiatkového úradu Slovenskej republiky**, ktorej cieľom je zlepšenie kvality a efektívnosti rozhodovacieho procesu PÚ SR vypracovaním troch východiskových metodík a pasportizácia 1 000 relevantných pamiatkových objektov na Slovensku v správe štátu.

V rámci tejto reformy PÚ SR vypracoval kategorizáciu pamiatkového fondu a vytvoril **zoznam najvýznamnejších národných kultúrnych pamiatok na Slovensku**.

Neúspechy

Opatrenie o optimalizácii nákladov na predajno-rezervačné systémy rozpočtových a príspevkových organizácií by v prípade implementácie licencovaného riešenia odporúčaného revíziou mohlo priniesť vyššiu úsporu. Odporúčaný postup – zriadené organizácie prejdú spoločne na nový systém predaja a rezervácie vstupeniek na kultúrne podujatia – však nebol uplatnený. Vlastné predajno-rezervačné systémy jednotlivých organizácií navyše nemusia disponovať funkciami na zabezpečenie spoľahlivého zberu dát o štruktúre návštevníkov kultúrnych podujatí, využívania marketingových nástrojov či zákaznickej podpory.

Do databázy PÚ SR sa neevidujú záznamy o projektoch podporených z dotačného programu Obnovme si svoj dom. Vedením záznamov o investíciách do obnovy týchto národných kultúrnych pamiatok by bola databáza PÚ SR komplexnejšia.

Odporúčania implementačnej jednotky a výzvy na najbližšie obdobie

Implementačná jednotka odporúča pokračovať v plnení opatrenia (č. 39) zameraného na obnovu torzálnych pamiatok, ktorá sa realizuje v rámci NP Ľudia a hrady a opatrenia (č. 38) zameraného na obnovu národných kultúrnych pamiatok vo vlastníctve štátu. Implementácia týchto opatrení zlepší stavebno-technický stav pamiatkových objektov, zachová kultúrne dedičstvo, zatriaktívni regióny a posilní kultúrny turizmus.

Výzvou na najbližšie obdobie je zvýšenie príjmovej sebestačnosti zriadených organizácií.

Revízia výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka

Úvod

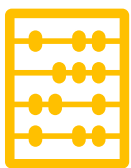

Revízia výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka v roku 2019 odporučila opatrenia zamerané najmä na zvýšenie produktivity v poľnohospodárstve, stabilizáciu príjmu farmárov, posilnenie udržateľnosti pôdohospodárstva a zefektívnenie prevádzky rezortu. V roku 2023 bolo plnenie niektorých odporúčaní v omeškanií.

MPRV SR v štvrtom roku plnenia revízie úspešne zrealizovalo viacero, prevažne riadiacich a hodnotových opatrení, ktoré tvoria väčšinu revízie.

Slovensko prijalo novú Spoločnú poľnohospodárku politiku Európskej únie na obdobie rokov 2023-2027. **Viacero opatrení revízie bolo úspešne zapracovaných do SPP.** Za rok 2023 sa MPRV SR **nepodarilo splniť väčšinu úsporných opatrení**, ktoré vyžadujú najprv vykonanie auditu, a až na základe jeho zistení je možné realizovať optimalizačné opatrenia. Na druhej strane sa MPRV SR darí plniť opatrenia týkajúce sa NLC a NPPC. MPRV SR sa výrazne posunulo aj v zlepšení kvality a dostupnosti dát či v poskytovaní efektívnejšej podpory pre mladých začínajúcich poľnohospodárov prostredníctvom navýšenia hektárovej hranice v priamych platbách a zvýšenej podpory na začatie podnikania. Posun nenastal pri zefektívnení fungovania Programu rozvoja vidieka, pretože nebol schválený zákon o Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka. MPRV SR taktiež mešká s vykonaním optimalizačného a procesno-organizačného auditu či s optimálnym nastavením priamych platieb. Tieto opatrenia majú riadiaci a hodnotový charakter.

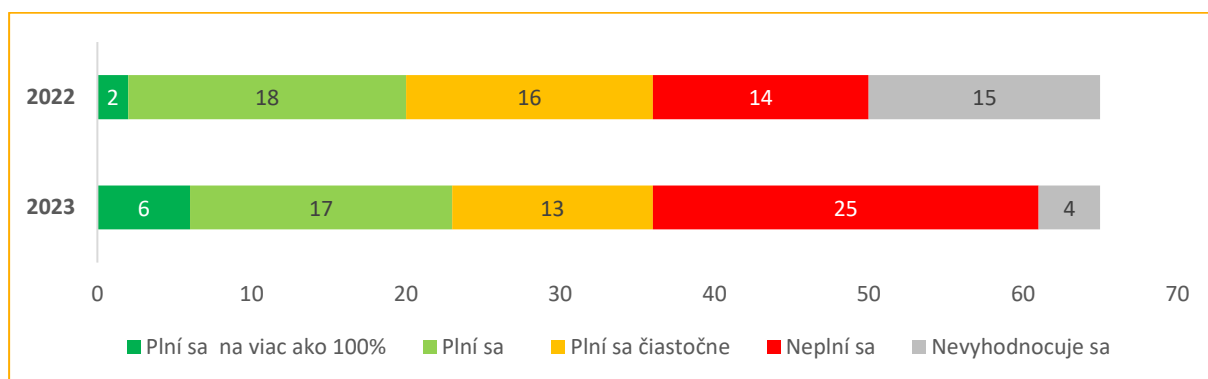
Celkové plnenie revízie

K 31.12.2023 stále prevládajú opatrenia, ktoré nie sú splnené, hoci ich pomer sa už znižuje. Splnené opatrenia tvoria viac ako tretinu opatrení (35 %).

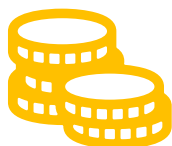
Pri aktualizácii implementačného plánu v roku 2023 došlo k posunom termínov plnenia, a aj napriek tomu sú mnohé opatrenia v omeškanií. Mnohé opatrenia, ktoré sa viažu na aplikáciu SPP 2023-2027, sa vyhodnocujú po prvýkrát, preto počet opatrení, ktoré sa nevyhodnocujú medziročne klesol z 15 na 4.

Graf 7: Prehľad plnenia opatrení

Zdroj: ISA

Plnenie úsporných opatrení

Revízia výdavkov na pôdohospodárstvo v roku 2019 a následná aktualizácia implementačného plánu v roku 2023 definovala päť úsporných opatrení, s odhadovaným potenciálom úspor 3,5 mil. eur.³

Z úsporných opatrení bolo splnené len jedno, a to udržiavanie miery financovania NLC zo štandardných zdrojov nad 75 %. Pri tomto, hoci splnenom, opatrení nevzniká žiadna úspora, a preto úspora výdavkov na MPRV SR za rok 2023 nenastala žiadna.

Na splnenie ďalšieho úsporného opatrenia ohľadom optimalizácie výdavkov na služby PPA je potrebné vykonať optimalizačný audit či analýzu výdavkov a následne implementovať optimalizačné opatrenia. Hoci sa termín vykonania auditu presunul z konca roku 2022, na koniec roku 2023, audit sa ani vďaka väčšiemu časovému priestoru neuskutočnil. Aj keď mierne poklesli prevádzkové výdavky rezortu, neboli to systémové úspory na základe zistení auditu. Za ďalšie úsporné opatrenia je považovaná miera financovania zo štandardných zdrojov, kde sa má táto miera zvyšovať.

Tabuľka 3: Úsporné opatrenia rezortu v roku 2023 (mil. eur)

Opatrenie		úspora 2023	potenciál 2023	úspora 2020-2023	potenciál 2020-2023
13.1.1.	Optimalizácia výdavkov úradu MPRV SR a podriadených organizácií (podporné a prierezové činnosti)	0,0	2,1	0,0	2,1
13.1.2.	Optimalizácia výdavkov úradu MPRV na služby MPRV	0,0	1,1	0,0	1,1
13.2.2	Optimalizácia výdavkov na služby PPA	0,0	0,2	0,0	0,2

³ Potenciál úspor je vyrátaný v cenách roku 2019.

Opatrenie		úspora 2023	potenciál 2023	úspora 2020-2023	potenciál 2020-2023
13.4.2	Do roku 2025 zvýšiť mieru financovania z mimorezortných zdrojov (nadmárodné projekty, podnikateľský sektor, domáce granty) nad 75% všetkých zdrojov NPPC	N/A	N/A	N/A	N/A
13.5.3.	Udržiavať mieru financovania z mimorezortných zdrojov (nadmárodné projekty, podnikateľský sektor, domáce granty) nad 75 % zdrojov NLC určených na vedu a výskum	N/A	N/A	N/A	N/A
Spolu		0,0	3,4	0,0	3,4

Plnenie hodnotových a riadiacich opatrení

Väčšina opatrení v revízii má riadiaci alebo hodnotový charakter, spolu 60 opatrení. Z týchto opatrení sa 37 % v roku 2023 nesplnilo, predovšetkým kvôli neschváleniu zákona o Európskom pôdohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka, nevykonaniu procesno-organizačného auditu MPRV SR či neprijatím legislatívy sa znemožnilo splnenie opatrení ohľadom podpory mladých začínajúcich poľnohospodárov.

Na druhej strane rezort začal dlho očakávané monitorovanie ťažby dreva v štátnom podniku LESY Slovenskej republiky. Splnil tiež opatrenia na podporu efektívneho a transparentného trhu s pôdou, vrátane novelizácie zákona o pozemkových úpravách a zverejňovania dát. Rezort sa zlepšil aj v kvalite, dostupnosti a aktualizácii dát týkajúcich sa lesníctva, kvality pôdy a vlastnickej štruktúry pôdy. Rezort taktiež vykonal audity kvality výskumu a medzinárodný audit, ktorý ponúka sériu opatrení na zefektívnenie prevádzky.

Rezortu sa darí publikovať kvalitné články a realizovať projekt "Dobudovanie pracoviska diaľkového prieskumu Zeme" podľa harmonogramu. Ďalším úspechom rezortu je zefektívnenie režimov v záujme klímy a životného prostredia, kde Slovensko vynaloží o 2,4 percentuálneho bodu viac výdavkov, ako je stanovené v Nariadení o Strategickom pláne SPP. Slovensko na environmentálne výdavky vynaloží 27,4 % rozpočtu priamych platieb, pričom minimum podľa Nariadenia o SP je 25 %.

Úspechy

MPRV SR sa podarilo uskutočniť audit kvality odborných vedecko-výskumných činností a inovačných aktivít NPPC a NLC. Na základe výsledkov auditu bol vypracovaný "Akčný plán implementácie Komplexnej stratégie v oblasti výskumu, vývoja a inovácií v rezorte pôdohospodárstva a rozvoja vidieka do roku 2030".

Schválením Strategického plánu SPP 2023-2027 sa priamo splnili viaceré kľúčové opatrenia revízie. Tieto opatrenia zahŕňajú podporu komerčného poistenia rizík v poľnohospodárstve, investičné oblasti, ktoré je možné podporiť návratnou či nenávratnou formou financovania a zvýšenie maximálnej podpory pre mladých poľnohospodárov na začatie podnikania.

Neúspechy

Schválenie návrhu zákona o Európskom pôdohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka sa do 31. 12. 2023 nepodarilo dosiahnuť. Schválenie tejto legislatívy by posunulo viaceré opatrenia vpred a umožnilo ich implementáciu a splnenie, čím by sa zefektívnilo fungovanie Programu rozvoja vidieka.

Posun nenastal ani pri vykonaní procesno-organizačného auditu na úrade MPRV SR, ktorý by odporučil optimalizačné opatrenia pre podporné a prierezové činnosti úradu a jeho podriadených organizácií a umožnil by spresniť potenciál úspory. Tento audit nebol vykonaný ani v štátnom podniku LESY Slovenskej republiky.

Odporúčania implementačnej jednotky a výzvy na najbližšie obdobie

Implementačná jednotka odporúča, aby MPRV SR aktívne monitorovalo priebeh vyplácania priamych platieb a priebežne zhromažďoval údaje o nákladoch na odmeňovanie a podiele prijatých platieb najväčšími prijímateľmi. Toto monitorovanie zabezpečí efektívne a spravodlivé využívanie finančných prostriedkov.

Schválenie návrhu zákona o EPFRV je kľúčové pre implementáciu opatrení ohľadom Programu rozvoja vidieka.

Ministerstvo by malo tiež zabezpečiť včasné schvaľovanie katastrálnych území pre projektové úpravy a získať podporu relevantných legislatívnych výborov.

Ďalším krokom je uskutočnenie procesno-organizačného auditu úradu, ktorý umožní identifikovať a implementovať optimalizačné opatrenia na zlepšenie výdavkov.

MPRV SR by malo každoročne a konzistentne znižovať závislosť na dotáciách a zrýchliť implementáciu opatrení a investícií podľa novostanovených priorit.

Zavedenie povinnosti SPF evidovať a vykazovať štatistiky o produkcii komodít s vysokou pridanou hodnotou by bolo užitočné pre plánovanie politik a podpory pre poľnohospodárstvo.

Taktiež započítať všetky projekty pozemkových úprav do 30 rokov a urýchliť, tzv. prípravné konania pozemkových úprav.

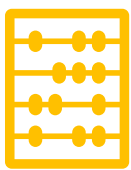
Revízia výdavkov na informatizáciu

Úvod

Rok 2023 je štvrtým, a zároveň posledným implementačným rokom Revízie výdavkov na informatizáciu 2.0.⁴ Opatrenia sa zameriavali najmä na tvorbu a aktualizáciu metodík a vyhlášok, ktoré prispievajú k efektívnejšiemu riadeniu a financovaniu štátnych IT služieb. Revízia tiež obsahuje úsporné opatrenia, hlavne v oblasti kontroly IT výdavkov, nastavenia referenčných cien v oblasti IT a centralizácie nákupov IT služieb.

Celkové plnenie revízie

Štyri roky implementácie opatrení prinieslo viacero úspechov. Revízia stanovila základné predpoklady novej Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy Slovenskej republiky, ktorá sa odpočtuje raz ročne. **Zavedené boli nové metodiky, ako postupovať pri kontrole IT výdavkov, hlavne pri kontrole projektov, pri rozvoji a prevádzke informačných systémov. Rozpočtovanie a sledovanie IT výdavkov, v rámci medzirezortného programu OEK už prebieha takmer na všetkých kapitolách štátneho rozpočtu, ktorým v rámci návrhu rozpočtu sú pridelené finančné prostriedky. V praxi sú naďalej vo výraznej miere používané priemerné sadzby za človekoden jednotlivých rolí spojených s vývojom aplikácií ako benchmark sadzieb IT rolí.** Zákon č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov definuje povinnosť predložiť zmluvu o prevádzke IS na posúdenie a schválenie a začať s jej realizáciou až po jej schválení. Túto povinnosť bližšie upravuje aktualizácia Metodického usmernenia MIRRI na rozpočtovanie nákupu IT v rámci medzirezortného programu OEK. **Zavedením povinnosti o posudzovaní nových SLA s hodnotou nad 1 mil. eur sa zabezpečila väčšia efektívnosť a transparentnosť pri obstarávaní nových zmlúv o prevádzke IS pre VS.** Výstup z hodnotenia je súčasťou procesu rokovania k návrhu rozpočtov jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu.

Niektoré opatrenia sa však ani v poslednom roku revízie nepodarilo implementovať do praxe. **Stále nie je uvedený do praxe proces zverejnenia projektovej dokumentácie k vlastným IT systémom. Otvorené tiež ostáva schválenie uznesenia vlády na uplatňovanie metodík z dielne MIRRI inými rezortmi,** ktoré v súčasnosti prebieha iba formou metodických usmernení, prípadne iných dokumentov. Doteraz nebola zavedená povinnosť preukázať pri požiadavke na nákup externých služieb ekonomická efektívnosť voči výkonu služieb internými kapacitami. Nevyriešený stále ostáva nedostatok kvalifikovaných interných IT rolí, ktoré je potrebné dostatočne ohodnotiť na

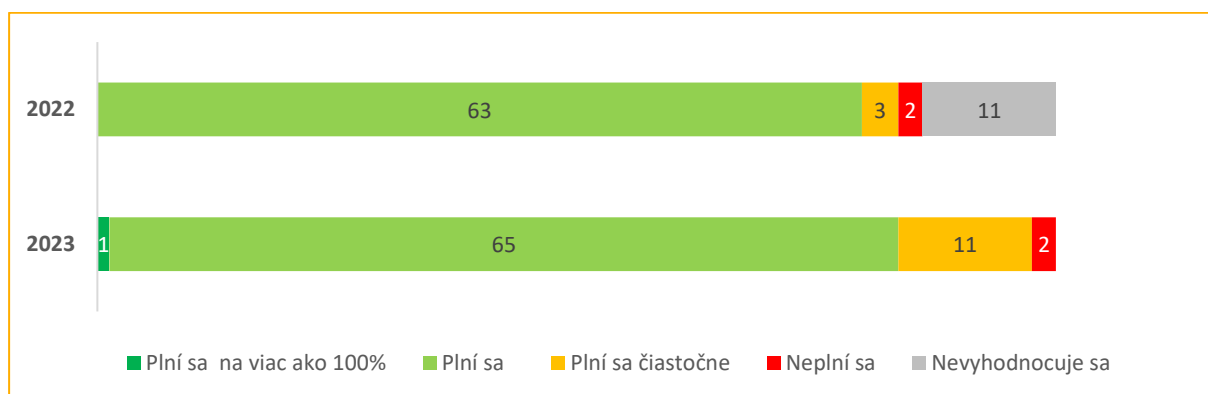
⁴ Dostupné online na: https://www.mfsr.sk/files/archiv/39/Informatizacia2.0_reviziavydavkov_20200320.pdf

úrovni súkromného sektora. Problém aspoň čiastočne rieši centrálné obstarávanie IT rolí pre potreby verejnej správy. Pri zavedení spoplatnenia služieb vládneho cloudu boli prvotné predpoklady splnené, naďalej však ostáva jeho zavedenie do praxe.

Na rok 2023 bolo naplánovaných 17 úloh, z ktorých bolo 11 splnených a 6 čiastočne splnených. Zo 17 úloh bolo 14 zameraných na dosiahnutie úspor a 3 úlohy boli zamerané na rozvoj v oblasti IT.

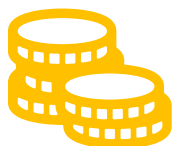
Revízia výdavkov na IT celkovo za roky 2020-2023 obsahovala 79 úloh v rámci 37 opatrení rozdelených na štyri roky implementácie. Podarilo sa splniť 65 úloh, z toho 1 úlohu nad 100 %, 11 úloh čiastočne, a 2 úlohy ostali nesplnené (Graf 8).

Graf 8: Prehľad plnenia opatrení

Zdroj: ISA

Plnenie úsporných opatrení

Počas štyroch rokov implementácie revízie výdavkov, z ktorých úspory boli plánované na posledné tri roky sa dosiahla celková úspora vo výške 48 mil. eur, plánovaná bola na úrovni 59,8 mil. eur. Hlavným zdrojom úspor bolo zavedenie kontroly IT výdavkov

(prevažne projektov), úspory z titulu centrálného obstarávania licencií a tiež zo zavedenia benchmarku cien IT rolí ako referenčného cenníka. Na základe dobrej praxe, v priebehu odpočtovania úloh a opatrení priebežne dochádzalo k zmenám vykazovania úspor. Z toho dôvodu bola úspora v roku 2023 dosiahnutá na úrovni 12,7 mil. eur, oproti plánovanej vo výške 33,3 mil. eur. Nižšia ako plánovaná úspora bola spôsobená zmenou vykazovania úspor pri kontrole IT projektov, v rámci ktorých je po novom úspora vykazovaná ako rozdiel schválenej sumy projektu oproti hodnote projektu uvedenej v analýze nákladov a prínosov. Dosiahnutá úspora je ovplyvnená aj tým, že benchmark cien IT prác je v štátnej správe využívaný ako referenčný cenník. Nižšie sadzby

človekodní sú už zahrnuté pri príprave IT projektov, pri ktorých úspora nie je overiteľná.

Tabuľka 4: Úsporné opatrenia rezortu v roku 2023 (mil. eur)

Opatrenie		úspora 2023	potenciál 2023	úspora 2021-2023	potenciál 2021-2023
17.1	Zaviest' rámec na kontrolu IT výdavkov	9,8	16,0	25,7	16,0
21.1	Vytvoriť a pravidelne aktualizovať databázu jednotkových cien IT prác, tovarov a služieb	1,2	7,1	6,8	21,3
32.1	Vytvoriť mechanizmus na efektívne riadenie spotreby licencií	1,8	5,2	15,5	15,6
33.1	Centralizovať zabezpečenie podporných IT služieb	0,0	1,6	0,0	1,6
34.1	Zvýšiť efektivitu nákupu telekomunikačných služieb	0,0	1,5	0,0	1,5
35.1	Zabezpečiť pravidelný monitoring alokovanej a reálne spotrebovanej kapacity cloudu	0,0	1,9	0,0	3,8
Spolu		12,7	33,3	48,0	59,8

Plnenie hodnotových a riadiacich opatrení

V roku 2023 boli naplánované iba tri riadiace opatrenia, z ktorých dve boli splnené a jedna čiastočne splnená. Plnenie je popísané nižšie.

Úspechy

V rámci opatrenia s cieľom zvýšiť efektivitu vynaložených finančných prostriedkov presunom výdavkov z externých služieb na interné kapacity, bola vypracovaná rozdielová analýza odmeňovania IT špecialistov v súkromnom a verejnom sektore. Na webovej stránke MIRRI SR, v sekcii Inštitút digitálnych a regionálnych politík, bol publikovaný analytický materiál typu komentár, ktorý analyzuje mzdové rozdiely IT zamestnancov v nepodnikateľskej a podnikateľskej sfére v roku 2022.

V rámci opatrení, ktorých cieľom je overiť efektivnosť interného výkonu IT služieb, priebežne prebieha aktualizácia evidencie národných projektov PO7 OPII. Z databázy rozpočtov projektov je možné sledovať presun zdrojov z externých na interné (v eur a v počte MD).

Neúspechy

V rámci opatrenia s cieľom publikovať výsledky a príklady dobrej praxe zrealizovaných projektov, vrátane kvantifikácie úspory pre jednotlivé role IT špecialistov, stále nie je publikovaný analytický výstup projektov financovaných z PO 7 OPII, v rámci ktorého budú analyzované projekty, ktoré boli dodávané interne, vrátane tých, ktoré dodávala akciová spoločnosť zradená MIRRI SR – Slovensko IT, a. s..

Odporúčania implementačnej jednotky a výzvy na najbližšie obdobie

V opatreniach, ktoré majú opakujúci sa charakter je potrebné pokračovať. V praxi sú naďalej vo výraznej miere používané priemerné sadzby za človekodenň jednotlivých rolí spojených s vývojom aplikácií ako benchmark sadzieb IT rolí. Bolo by dobré v aktualizáciách benchmarkov pokračovať aj pri iných skupinách výdavkov ako kancelárske IT vybavenie či hardware. Príkladom dobrej praxe je aj zavedenie povinnosti o posudzovaní nových SLA s hodnotou nad 1 mil. eur, ktorou sa zabezpečila väčšia efektívnosť a transparentnosť pri obstarávaní nových zmlúv o prevádzke IS pre VS.

Mnohé opatrenia revízie majú metodický charakter. Metodiky vypracované na MIRRI sú dedikované aj pre iné rezorty a orgány verejnej správy. **Jedným z najväznejších problémov však stále ostáva dodržiavanie týchto metodík a vyhlášok z dielne MIRRI zo strany jednotlivých rezortov, na ktoré súčasné kompetencie MIRRI nemajú dosah.** Zásadným problémom, tak ostáva nesplnené opatrenie č. 6.6.

Posledným odpočtom kontrola však IT výdavkov nekončí. Mnohé metodické opatrenia sa až v posledných rokoch implementovali do praxe, mnohé z nich majú opakujúci sa charakter, čo by malo prispieť k vyššej efektívnosti riadenia výdavkov štátneho IT aj v nasledujúcich rokoch.

Revízia výdavkov na zdravotníctvo

Úvod

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len rezort) v prvom roku plnenia aktualizovanej revízie postupne implementuje významné hodnotové a riadiace opatrenia. V roku 2023 došlo k rekordnému navýšeniu zdrojov v rozpočte pre zdravotníctvo o 890 mil. eur.⁵ Aktuálne plnenie úsporných opatrení je na úrovni 52,5 mil. eur, čo predstavuje 34 % podiel z plánovaného potenciálu úspor (155 mil. eur) vyplývajúcich z aktualizovaného implementačného plánu na tento rok. Je potrebné poznamenať, že mnohé úsporné potenciály v aktualizovanej revízii (september 2022) boli nastavené ambiciózne, bolo zadefinované široké spektrum úsporných, hodnotových a riadiacich opatrení naprieč celým sektorom. Zároveň, sektor v rokoch 2022 a 2023 čelil, rovnako ako zvyšok ekonomiky, rôznym negatívnym faktorom z externého prostredia (inflácia, energetická kríza). Za obdobie 2019-2022 sa rezortu darilo naplňať potenciál úsporných opatrení na úrovni 128 mil. eur (2020 86,6 mil. eur, 2021 19,1 mil. eur a 2022 23,3 mil. eur). Podiel naplnených úspor klesal, čo spôsobuje aj situácia, že rýchle a jednoduché opatrenia sa aplikovali na začiatku implementácie revízie v prvých rokoch. Na dosiahnutie ďalších úspor ako aj realizáciu hodnotových a riadiacich opatrení sú potrebné komplexnejšie reformy, ktoré si vyžadujú dlhšie časové obdobie a ich presadenie v sektore je náročnejšie.

V oblasti ústavnej zdravotnej starostlivosti, v reforme Optimalizácie siete nemocníc nenastal významný progres. Rezort pracuje na vydaní novej vyhlášky k 1. 12. 2024 a v priebehu roka 2025 by mali dostať nemocnice definitívne rozhodnutia o ich zaradení. Naplnenie reformy a jej presadenie v sektore si však vyžaduje dlhšie časové obdobie implementácie. Rezort spustil úhradový mechanizmus DRG od 1.1.2024, ten sa však opiera o sektorovú dohodu s ukotvením v odbornom usmernení. Aktuálne sa pripravuje ukotvenie definície úhradových mechanizmov v záväznej forme legislatívy od 2025.

V roku 2023 bolo podporených 22 investičných zámerov z Plánu obnovy (Komponent 11, Investícia 2) zameraných na výstavbu, rekonštrukcie a vybavenie nemocníc (15 projektov do 5 mil. eur a 7 projektov nemocníc nad 5 mil. eur).

V oblasti ambulantnej starostlivosti rezort implementuje Stratégiu všeobecnej ambulantnej starostlivosti (ďalej len skr. VAS) do roku 2030, boli rozšírené kompetencie všeobecných lekárov a znížená administratívna záťaž primárnych pediatrov. Rezort podporil nenávratným príspevkom z Plánu obnovy vznik 21 ambulancií za obdobie 2022-2023. Tvorba koncepcie špecializovanej ambulantnej starostlivosti (ďalej len skr. ŠAS) je naplánovaná na rok 2025.

⁵ Skutočnosť výdavky poistenia 2022 vs rozpočtované výdavky na zdravotnú starostlivosť 2023 vo Vyhláške MZ SR č. 100/2023. Dostupná online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/100/>

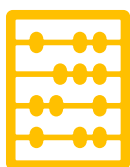
V oblasti liekovej politiky, rezort vďaka novele zákona o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov z augusta 2022 (ďalej len „novela zákona č. 363/2011 Z. z.“) dosiahol úsporu na úrovni 52,5 mil. eur oproti plánu 67,1 mil. eur a zjednodušil vstup inovatívnych liekov, generík a biosimilárov. Na druhej strane, celkové výdavky na lieky v roku 2023 prekročili rozpočet nad rámec prognózovaných výdavkov o 170 mil. eur⁶ a nedošlo k naplneniu úspor vyplývajúcich z dopadovej štúdie⁷ novely zákona č. 363/2011 Z. z.

V oblasti elektronizácie služieb, rezort zaviedol povinnú ePN službu od 1. 6. 2023 a pripravil službu ePreskripcia. Implementácia eLab mešká, preto nedošlo k úspore nadbytočných laboratórnych a zobrazovacích vyšetrení v očakávanej výške 3,4 mil. eur.

Rezort napriek časovým oneskoreniam v implementácii vypracoval päť investičných priorít pre oblasti podpory výskumu, vývoja a inovácií v zdravotníctve a postupne posilňuje kapacity v oblasti podpory duševného zdravia.

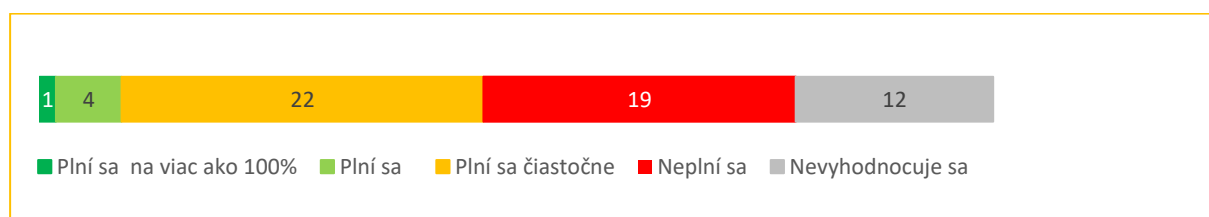
Opatrenia VŠZP sa nepodarilo implementovať do praxe.

Celkové plnenie revízie

Rezortu sa spomedzi všetkých 58 opatrení podarilo úspešne implementovať v roku 2023 päť opatrení, ostatné komplexnejšie reformy a ich úspory si vyžadujú dlhší priebeh implementácie. Dvadsaťdva z nich sa postupne implementuje (čiastočne sa plní) a devätnásť sa neplnilo. Dvanásť opatrení nevyhodnocujeme za rok 2023.⁸

Graf 9: Prehľad plnenia opatrení

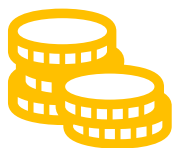
Zdroj: ISA

⁶ Nárast výdavkov na lieky z 1351 mil. eur na 1521 mil. eur, rozdiel 170 mil. eur. Lieková novela mala mať neutrálny dopad na rozpočet, očakávaný nárast podľa údajov Hlavnej knihy rozpočtu verejnej správy na roky 2023-2025 mal byť 4 mil. eur, plán úspor 2023 z HK rozpočtu VS 2023-2025, s. 140 (nenaplnené úspory na úrovni 74,5 mi. eur). Zdroje: Hlavná kniha rozpočtu VS 2023-2025 <https://www.mfsr.sk/sk/financie/verejne-financie/rozpocet-verejnej-spravy/>. Monitoring k rozpočtu VZP zdravotných poisťovní k prerozdeltovacej Vyhláške č. 456/2023 Z. z.

⁷ Dostupná online na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=510052>

⁸ Z nich, štyri opatrenia majú synergie na riadiace a hodnotové opatrenia a vyžadujú si dlhší priebeh implementácie, zvyšných sedem bolo vylúčených z dôvodu neopodstatnenosti.

Plnenie úsporných opatrení

Aktualizácia revízie výdavkov na zdravotníctvo⁹ identifikovala dvadsaťsedem úsporných opatrení s potenciálom úspor 155,1 mil. eur na rok 2023 (tabuľka 1). Rezortu sa v roku 2023 podarilo dosiahnuť plnenie na úrovni 52,5 mil. eur, čo predstavuje 34 % podiel z plánovaného potenciálu úspor (155 mil. eur) vyplývajúcich z aktualizovaného implementačného plánu pre rok 2023.¹⁰ Služba eLab, ktorá mohla ušetriť rezortu 3,4 mil. eur a rozšírenie centrálnych nákupov vybraných skupín liekov (úspora VŠZP 6,2 mil. eur a rezort 20 mil. eur) už mali byť implementované v praxi (iniciatíva od roku 2019) a stále nie sú. Menšia časť úspor sa dotýka aj nadspotreby liekov (služba ePreskripcia bude implementovaná do konca roka 2024). Ostatné očakávané úspory majú synergie na systémové zmeny a komplexnejšie reformy rezortu, vyžadujú si dlhšie časové obdobie a ich presadenie v sektore je náročnejšie. **Výsledky vyhodnotenia odpočtov opatrení revízie ukázali, že je potrebné zrealizovať časový nábeh implementácie opatrení 2024-2026, aktualizovať úsporné potenciály opatrení č. 1, 2, 3, 5, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 25 (Tabuľka 5) a zrušiť opatrenia č. 7, 16, 18, 20, 21, 26, 27 z dôvodu neopodstatnenosti.**¹¹

Rezortu sa v roku 2023 podarilo ušetriť zdroje len v opatreniach liekovej politiky na úrovni 52,5 mil. eur oproti plánu 67,1 mil. eur, v nasledujúcich oblastiach:

- rezort v spolupráci s Národným inštitútom pre hodnotu a technológie v zdravotníctve pravidelne vyhodnocujú nákladovú efektívnosť liekov (ročná úspora je na úrovni 7,4 mil. eur);
- vďaka novele zákona č. 363/2011 Z. z. došlo k zjednodušeniu podmienok pre vstup liekov, kategorizovalo sa celkovo 39 nových liekov a 13 liekov s novým indikatívnym účinkom alebo preskripčným/indikačným obmedzením. Postupnou kategorizáciou inovatívnych liekov dochádza k úspore jednotkovej ceny inovatívneho lieku, nedochádza k celkovej úspore výdavkov na inovatívne lieky, iba k medziročnému poklesu celkových úhrad liekov na výnimky o 13 mil. eur oproti plánu 13,9 mil. eur;¹²

⁹ Materiál publikovaný v septembri 2022 a dostupný na https://www.mfsr.sk/files/archiv/29/Aktualizacia-revizie_zdravotnictvo_final.pdf

¹⁰ Počas obdobia aktualizácie revízie (v septembri 2022) plánovala revízia dosiahnuť úspory v období 2023-2025 na úrovni 366,5 mil. eur a ďalšie úspory vo výške 116,5 mil. eur od roku 2031 po úspešnej implementácii kľúčových reforiem do praxe.

¹¹ Argumenty zrušenia vyhodnotených opatrení sú podrobne špecifikované v prílohe s názvom Online databáza vyhodnotenia odpočtov revízie výdavkov.

¹² V prípade vstupu lieku do zoznamu kategorizovaných liekov je liek s vysokým dopadom, čo sú všetky inovatívne lieky (ďalej ako „liek“) hodnotené NIHO-m a rovnako aj Oddelením pre hodnotenie liekov, ktoré je súčasťou Sekcie farmácie a liekovej politiky. Lieky musia byť nákladovo efektívne, aby do systému vstupovali, v prípade že liek nespĺňa nákladovú efektívnosť a držiteľ neposkytne dostatočnú zľavu akú navrhuje NIHO resp. MZ, liek nie je zaradený do zoznamu kategorizovaných liekov (hlasuje aj Kategorizačná komisia pre lieky, všetky ZP, stáli členovia, ŠUKL). V prípade, že sa s držiteľom dohodne rezortom požadovaná výška zľavy, resp. aj na dodatočnej zľave na najbližšie 3 Rozhodné obdobia (0-12, 12-24, 24-36 mesiacov), rezort uzavrie zmluvu MEA a sú nastavené na rozhodné obdobia max. počet pacientov (v limite úhrad) v prípade, že sa spotreba prekročí držiteľ payback-uje ZP platby nad dohodnutý limit úhrad. Takto liek vstupuje do zoznamu s prísne nastavenými pravidlami a je regulovaný.

- vstup generík a biosimilárov a zároveň porovnávanie úradne určených cien s krajinami referenčného koša 27 krajín na priemer troch najlacnejších štyrikrát do roka podľa zákona č. 363/2011 Z. z. preukázal ročnú úsporu na úrovni 30,3 mil. eur oproti plánu 23 mil. eur;
- rezort má v súčasnosti uzatvorené správne konania vo veci určenia vyrovnacieho rozdielu pre všetky lieky podmienené zaradené pred rokom 2018, z ktorých vyplýva sumárne vyrovnávací rozdiel vo výške 1,8 mil. eur (rozhodnutia vydané v roku 2023). Plán úspor bol na úrovni 11,3 mil. eur.¹³

Ostatné úsporné opatrenia sa nepodarilo naplniť.

Na druhej strane, celkové výdavky na lieky v rokoch 2023 prekročili rozpočet nad rámec prognózovaných výdavkov o 170 mil. eur a došlo k nenaplneniu úspor vyplývajúcich z dopadovej štúdie novely zákona č. 363/2011 Z. z.¹⁴

Tabuľka 5: Plnenie úsporných opatrení rezortu v roku 2023 (mil. eur)¹⁵

Opatrenie		úspora 2023	potenciál 2023
1	Optimalizácia cien výkonov v zdravotníctve (VšZP) - segment ŠAS a SVLZ	0,0	33,5
2	*Optimalizácie platieb v nemocniciach (VšZP)	0,0	61,6
3	Rozšírenie centrálného nákupu liekov (VšZP)	0,0	6,2
4	Zníženie počtu odvrátiteľných hospitalizácií na úroveň V3	N/A	N/A
5	Zníženie počtu návštev ŠAS	N/A	N/A
6	Pôrodníctvo - menej tehotenských vyšetrení	0,0	0,2
8	Nákladová efektivita liekov (okrem orphanov)	7,4	10,0
9	Nákladová efektivita zaradených orphanov	0,0	2,1
10	Podpora vstupu generík a biosimilárov	30,3	23,0
11	Lieky na výnimky	13,0	13,9
12	Aktívne vynucovanie vyrovnacieho rozdielu	1,8	11,3

¹³ Zároveň sú priebežne otvárané správne konania vo veci určenia vyrovnacieho rozdielu pre príslušné rozhodné obdobia (12 mesačné plávajúce celky) pre lieky podmienené zaradené do zoznamu kategorizovaných liekov v rokoch 2018-2022. Ku dnešnému dňu sú právoplatné rozhodnutia určujúce vyrovnací rozdiel v úhrnnej výške 4,74 mil. eur. V krátkodobom horizonte je predpoklad zvýšenia tejto sumy o ďalších približne 6 mil. eur.

¹⁴ Nárast výdavkov na lieky oproti schválenému rozpočtu o 170 mil. eur v roku 2023. Zdroj: Hlavná kniha rozpočtu VS 2023-2025, Monitoring k rozpočtu VZP zdravotných poisťovní k Vyhláske MZ č. 100/2023 Z. z. Vyhláska dostupná online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/100/>

¹⁵ Dôležitá poznámka: Tabuľka neobsahuje zrušené opatrenia č. 7, 16, 18, 20, 21, 26, 27 z dôvodu neopodstatnenosti. Podrobné argumenty uvádza dotabáza s názvom online odpočet, ktorá obsahuje podrobný prehľad vyhodnotenia odpočtov opatrení Implementačného plánu 2023-2025.

Opatrenie		úspora 2023	potenciál 2023
13	Nadspotreba liekov (antibiotiká)	0,0	0,0
14	Nadspotreba liekov (ostatné lieky okrem antibiotík)	0,0	0,0
15	eHealth - zlepšenie predpisovania liekov	0,0	1,3
17	Referencovanie cien výkonov so zahraničím	0,0	5,0
19	Laboratórne vyšetrenia - úhrady	0,0	3,4
22	Zdravotnícke pomôcky - rozšírenie medzinárodného porovnávania cien	0,0	0,4
23	Optimalizácia predpisovania zdravotníckych pomôcok	0,0	1,7
24	Optimalizácia personálnych noratívov	N/A	N/A
25	Rozšírenie centrálného nákupu liekov (MZ SR)	0,0	20,0
28	Spotrebný zdravotnícky materiál a zdravotnícke pomôcky - stanovenie nomenklatúry a zjednanie cien	0,0	2,0
Spolu		52,5	155,1

*Optimalizácia platieb v nemocniciach nepredstavuje reálne úspory, ide o spravodlivejšie prerozdelenie zdrojov VZP v oblasti ÚZS

Plnenie hodnotových a riadiacich opatrení

Reformy a stratégie si vyžadujú dlhší priebeh implementácie. V roku 2023 spomedzi 13 hodnotových opatrení sa nepodarilo úspešne implementovať žiadne opatrenie, deväť z nich sa postupne implementuje (čiastočne sa plní), štyri sa neplnili.

Rezort v roku 2023 mal snahu o legislatívne ukotvenie reformy Optimalizácie siete nemocníc a pripravil spustenie prvých skupín výkonov hrađených cez DRG, avšak bez úspešnej implementácie. Rezort aktuálne pripravuje novú vyhlášku k optimalizácii siete nemocníc a metodike tvorby siete a zároveň pracuje na ukotvení definície úhradových mechanizmov v záväznej forme legislatívy od 2025. S Reformou integrácie a financovania dlhodobej sociálnej a zdravotnej starostlivosti rozširuje kapacity dlhodobej ústavnej starostlivosti. V roku 2023 bolo podporených 22 investičných zámerov Plánu obnovy (K11, I2) zameraných na výstavbu, rekonštrukcie

a vybavenie nemocníc (15 projektov do 5 mil. eur a 7 projektov nemocníc nad 5 mil. eur).

V oblasti ambulantnej starostlivosti rezort implementuje Stratégiu všeobecnej ambulantnej starostlivosti do roku 2030. Na nedostatkové regióny bola naviazaná nenávratná finančná podpora na vznik nových ambulancií,¹⁶ došlo k rozšíreniu kompetencií všeobecných lekárov¹⁷, praktických sestier - asistentov¹⁸ a znížená administratívna záťaž v ambulanciách primárnych pediatrov.¹⁹ S ohľadom na kapacity primárnych pediatrov rezort skonsolidoval sieť pevných bodov ambulantnej pohotovostnej služby pre deti a dorast. V roku 2023 rezort pripravoval v spolupráci s odbornou obcou návrh novej verejnej optimálnej siete poskytovateľov ŠAS.²⁰

V genetike (SVLZ)²¹ je najväčším potenciálom výrazných úspor dôsledné a komplexné zavedenie diagnostických panelov a ich racionálna úhrada (možnosť úspory 20 až 30 % zdrojov), ani tieto kroky sa však vo VŠZP nepodarilo v plnej miere implementovať.

V oblasti úspechov elektronizácie služieb, rezort implementoval povinné vystavovanie služby ePN (od 1. 7. 2023),²² pracoval aj na príprave služby ePreskripcia²³, mešká implementácia eLab, ktorá má potenciál priniesť ďalšie úspory v zdravotníctve.

Investície z Programu Slovensko 2021-2027 v alokovanej výške 190 mil. eur zamerané na podporu výskumu, vývoja a inovácii v zdravotníctve sa nepodarilo v roku 2023 implementovať. Výskumná a inovačná autorita na Úrade vlády SR (VAIA) pripravila s vedením rezortu návrh piatich priorít pre investície. Ak rezort neurýchlí priebeh implementácie, príde o tieto zdroje.

Rezort napriek časovým oneskoreniam postupne posilňuje kapacity v oblasti podpory duševného zdravia (komponent 12 POO). Vznikla Rada vlády SR pre duševné zdravie, bol vytvorený návrh na vytvorenie Národného centra duševného zdravia, akčný plán rozvoja Národného programu duševného zdravia a Národný program duševného zdravia. Medzi hlavné priority v oblasti duševného zdravia patrí prevencia a včasná diagnostika (vznik Národnej linky na podporu duševného zdravia), nové modernejšie diagnostické postupy liečby

¹⁶ Na výzvy je vyčlenených 10 miliónoch eur na otvorenie 124 ambulancií do júna 2026. Pre zvýšenie záujmu o tento typ podpory rezort zároveň zriadil pre potenciálnych žiadateľov samostatný web (www.novamambulancia.sk) a infolinku/inbox ambulant@health.gov.sk. V roku 2023 investícia z Plánu obnovy podporila 21 ambulancií (2022-2023 spolu 22, ale 1 zmluva bola zrušená). V auguste 2024 bola vyhlásená tretia výzva. K 12.9.2024 prijal rezort v rámci Investície 1 v Komponente 11 celkovo 140 žiadostí o poskytnutie príspevku na podporu mechanizmu, z ktorých 105 žiadateľov splnilo podmienky a doposiaľ uzatvorilo 65 Zmlúv (ostatné žiadosti sú v procese zazmluvňovania).

¹⁷ Rozšírené kompetencie všeobecných lekárov a primárnych pediatrov v zmysle Stratégie VAS do roku 2030

¹⁸ Vyhláska MZSR č. 321/2005 Z. z. o rozsahu praxe v niektorých zdravotníckych povolaniach (novelizácia k 7/2023)

¹⁹ K 9/2023 zrušenie a úprava povinnosti primárnych pediatrov vystavovať potvrdenia v prípade neprítomnosti dieťaťa z dôvodu ochorenia (novela zákona č. 245/2008 Z. z.) a zrušenie povinnosti vystavovať potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti dieťaťa absolvovať športový výcvik akéhokoľvek druhu (vyhláska MŠVVaŠ SR č. 223/2022 Z. z.)

²⁰ V roku 2024 pripravil legislatívny materiál k definovaniu novej verejnej optimálnej siete poskytovateľov ŠAS. Tvorba koncepcie ŠAS je podľa harmonogramu úloh z Programového vyhlásenia vlády naplánovaná na rok 2025.

²¹ Hodnotové opatrenie č. 4. Genetika (SVLZ) – zmena úhrad a rozšírenie povinných testov pred výkonmi a predpísaním liekov. Cieľ: Znížiť preskripciu liekov výkonmi revíznej činnosti.

²² Dostupné online na <https://www.socpoist.sk/news/povinna-e-pn-pre-lekarov-od-1-juna-2023-socialna-poistovna-jej-informacne-systemy-su-na-ich>

²³ Rok 2023 bol kreovaním a nastavovaním pravidiel medzi vendormi a zdravotnými poisťovňami, ale od októbra 2024 sa prechádza na plnú verziu s indikačnými obmedzeniami v e Recepte.

pacientov, investície do humánnejších oddelení pre liečbu pacientov, výstavba detenčných a komunitných zariadení.

Spomedzi 15 riadiacich opatrení, tri sa podarilo rezortu úspešne implementovať, deväť sa čiastočne plní, tri sa neplnia.

Rezort postupne implementuje opatrenia prevencie ochorení a podpory zdravia, zlepšil zdravotnú starostlivosť počas tehotenstva a pôrodu, znížil doplatky pacientov za lieky, postupne implementuje opatrenia na zvýšenie podielu jednodňovej zdravotnej starostlivosti a rozširuje zber dát o najčastejšie situácie, kedy pacient čaká na poskytnutie zdravotnej starostlivosti. Nepodarilo sa zvýšiť atraktivitu všeobecného lekárstva. Opakovane predložená legislatívna úprava rezidentského programu nebola schválená Národnou radou Slovenskej republiky pre neuznášania schopnosť.

Úspechy

V oblasti ambulantnej starostlivosti rezort implementuje Stratégiu všeobecnej ambulantnej starostlivosti do roku 2030. Boli rozšírené kompetencie všeobecných lekárov a znížená administratívna záťaž primárnych pediatrov. Rezort podporil nenávratným príspevkom vznik 21 ambulancií za obdobie 2022-2023.²⁴ Na výzvy je vyčlenených 10 mil. eur na otvorenie 124 ambulancií do júna 2026.

Pravidelné referencovanie cien liekov, zdravotníckych pomôcok, špecializovaného zdravotníckeho materiálu a dietetických potravín. Podpora vstupu inovatívnych liekov, generík a biosimilárov do systému úhrad.

V oblasti elektronizácie služieb, rezort implementoval v spolupráci s Národným centrom zdravotníckych informácií službu ePN a pripravoval pilotnú verziu služby ePreskripcia do praxe (preskripčné obmedzenia budú implementované v praxi do konca roka 2024).

Zavedené opatrenia pre prevenciu a včasnú diagnostiku duševných ochorení, nové modernejšie diagnostické postupy liečby pacientov, investície do renovácie oddelení pre lepšiu liečbu pacientov.

Neúspechy

Rezort nevníma potrebu budovať politiku verejného zdravia. Investície do účinných opatrení prevencie ochorení a podpory zdravia by mali byť prioritou pre zdravotníctvo.

Rezort neakceleruje implementáciu investícií z Plánu obnovy (1,208 mld. eur) a Programu Slovensko (190 mil. eur). Ak nezačne rýchlejšie implementovať projekty a investície, príde o tieto zdroje.²⁵

²⁴ K 12. 9. 2024 prijal rezort v tretej žiadosti 140 žiadostí, z ktorých 105 žiadateľov splnilo podmienky a doposiaľ uzatvorilo 65 Zmlúv (ostatné žiadosti sú v procese zazmluvňovania).

²⁵ V prípade omeškania projektov výstavby, rekonštrukcií a vybavení štátnych nemocníc bude potrebné hľadať iné alternatívne zdroje financovania. Do budúcnosti, je potrebné plánovať obnovu a výstavbu nemocníc v jednom investičnom pláne, namiesto vytvárania oddelených plánov pre odlišné zdroje financovania.

Rezort neimplementoval žiadne systémové opatrenia na zastavenie zadlžovania štátnych nemocníc. Súčasné úhradové mechanizmy nemocníc sú málo motivujúce k zvyšovaniu produkcie, ťažko porovnateľné a netransparentné. Lepšie riadenie zdravotníckych zariadení, nastavenie aplikačných modulov a ich kontrolných mechanizmov financovania sa musí stať realitou (reforma POO Centralizácie riadenia nemocníc).

V reforme optimalizácie siete nemocníc nenastal významný progres. Rezort pracuje na vydaní novej vyhlášky k 1. 12. 2024 a v priebehu roka 2025 by mali dostať nemocnice definitívne rozhodnutia o ich zaradení. Naplnenie reformy a jej presadenie v sektore je však manažérsky a komunikačne náročné.

Rezort spustil úhradový mechanizmus DRG od 1. 1. 2024, ten sa však opieral o sektorovú dohodu s ukotvením v odbornom usmernení. Aktuálne pripravuje ukotvenie definície úhradových mechanizmov v záväznej forme legislatívy od 2025.²⁶

Rezort nevytvoril podmienky na podporu centrálnych nákupov liekov a zdravotníckeho materiálu (iniciatíva od roku 2018).

Rezort v spolupráci s NCZI pripravil službu eLab do ostrej prevádzky vrátane zadefinovania legislatívneho rámca, chýba už len málo, aby bola implementovaná do praxe.

V oblasti plnenia úsporných opatrení VŠZP:

- hodnotenie najobjemnejších výkonov ŠAS nepreukázalo žiadne úspory pri zazmluvňovaní VŠZP s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti;
- nedochádza k priblíženiu jednotkových cien výkonov SVLZ k priemeru ostatných dvoch súkromných zdravotných poisťovní oproti stavu v roku 2021;
- nedošlo ani k zníženiu priemernej platby VŠZP nemocniciam na cenový priemer ostatných zdravotných poisťovní (potrebné kroky rezortu - implementácia DRG do legislatívy);
- nezvýšil sa objem centrálny nakupovaných liekov z dôvodu, že nedošlo k úprave legislatívy zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní zo strany rezortu.

Odporúčania implementačnej jednotky a výzvy na najbližšie obdobie

Implementačná jednotka odporúča:

V oblasti prevencie ochorení a podpory zdravia

- investovať do účinných opatrení prevencie ochorení a podpory zdravia;
- v rámci tvorby štátneho rozpočtu zabezpečiť financovanie národných preventívnych programov, ktoré sú schválené na úrovni vlády účelovým

²⁶ Implementácii DRG sa bránia kardiovaskulárne ústavy.

viazaním finančných prostriedkov na dané programy a tak investovať do účinných opatrení prevencie ochorení a podpory zdravia organizovaným spôsobom;

- vybudovať funkčnú infraštruktúru (národné centrum prevencie a skríningov) pre riadenie národných preventívnych programov, ktoré majú byť plánované, riadene implementované a vyhodnocované.

V oblasti ústavnej zdravotnej starostlivosti

- implementovať systémové opatrenia a zlepšiť rozpočtovanie zdravotníckych zariadení (štátnych nemocníc) v pôsobnosti MZ SR ako jej príspevkových organizácií;²⁷
- implementovať používanie DRG úhradového mechanizmu cez legislatívu vrátane kardiovaskulárnych ústavov;
- nastaviť riadiace a vnútorné procesy vrátane spustenia kontrolného mechanizmu financovania zdravotných poisťovní úradom podľa § 17 - 20 zákona č. 581/2004 Z. z.;²⁸
- vytvoriť dlhodobý investičný plán na obnovu a výstavbu nemocníc v pôsobnosti rezortu, zlepšiť úroveň projektového plánovania investícií, hľadať potenciálne zdroje financovania a uznesením vlády SR sa zaviazat' k zachovaniu kontinuity financovania prioritizovaných oblastí;
- zastaviť rast osobných nákladov nad rámec rozpočtu;
- upraviť systém mzdového hodnotenia zdravotníckych pracovníkov lôžkových zdravotníckych zariadení tak, aby bol v potrebnej miere úmerný aj množstvu a kvalite lekármi odvedenej práce a dovolil zodpovedným vedúcim pracovníkom diferencovať príjmy lekárov aj podľa ďalšieho prínosu lekárov pre oddelenie.

V oblasti ambulantnej zdravotnej starostlivosti

- implementovať všetky reformné kroky Stratégie VAS a koncepcie ŠAS (viac lekárov a kvalitnejšia liečba pacientov) a vytvoriť motivačný mechanizmus financovania ambulancií (prijat' nový katalóg výkonov²⁹).

V oblasti liekovej politiky, ZM, ŠZM, DP a ZP

- upraviť všeobecné podmienky úhrad vysoko inovatívnych liekov a orphanov (liekov na zriedkavé ochorenia), aby bola pre pacientov moderná inovatívna liečba dostupnejšia;

²⁷ Príspevková organizácia ako zdravotnícke zariadenie hospodári podľa § 8 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a koná podľa práv a povinností v súlade s § 25 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁸ Úrad vykonáva dohľad nad verejným zdravotným poistením [§ 1 písm. d) prvý bod] a poskytovaním zdravotnej starostlivosti [§ 1 písm. d) druhý bod]

²⁹ Pri revízii úhradového mechanizmu začať systematicky zavádzať indikátory kvality liečby a adhérencie pacienta ako parametra úhrad vo vzťahu k ambulancii i pacientovi.

- navrhnúť osobitný zákon o zdravotníckych pomôckach a dietetických potravinách (a zosynchronizovať rozsah a obsah nárokov so zákonom o sociálnych príspevkoch s cieľom zamedziť zbytočnému plytvaniu zdrojov verejného zdravotného poistenia simultánnym financovaním rovnakých nárokov poistencov zdravotných poisťovní a klientov úradov práce);
- v spolupráci s Úradom pre verejné obstarávanie, novelizovať zákon o verejnom obstarávaní, ktorý zrovnoprávni podmienky centrálnych nákupov pre všetky zdravotné poisťovne (dnes VŠZP zverejňuje ceny, čím prichádza o zľavu) a zvyšovať podiel centrálnych nákupov vybraných skupín liekov, zdravotníckeho materiálu a ostatných tovarov a služieb.

V oblasti zdravotného poisťovníctva

- upraviť zákon o informáciách tak, aby bola zdravotným poisťovniam uložená povinnosť pravidelne poskytovať vybrané súbory anonymizovaných dát v definovanej štruktúre zákonom určeným inštitúciám, čo by umožnilo výrazne a flexibilne zvýšiť rozsah a štruktúru dát o poskytovanej zdravotnej starostlivosti a podstatne skvalitniť monitorovací aj plánovací proces na úrovni štátnych orgánov;
- vytvoriť mechanizmus na obmedzenie nadpočetných návštev využitím telemedicíny najmä u všeobecných lekárov pre dospelých a všeobecných lekárov pre deti a dorast;
- prehodnotiť rozsah zazmluvnených výkonov a výšku ich úhrad;
- vo vybraných segmentoch ambulantnej zdravotnej starostlivosti začať zavádzať indikátory kvality liečby a adherencie pacienta k liečbe ako parametra úhrad zo strany zdravotnej poisťovne.

Ostatné

- posilniť kapacity zdravotníckeho personálu v nemocniciach a v ambulantnom sektore za účelom znižovať čakacie lehoty pacientov na vyšetrenia a operácie;
- vytvoriť zdravotníckemu personálu lepšie pracovné podmienky, aby aj absolventky/ti mali motiváciu pracovať po štúdiu v SR;
- radikálne zvýšiť kvalitu revíznej činnosti VŠZP a posunúť ju z pasívnej do aktívnej roviny;
- dokončiť digitalizáciu poskytovanej zdravotnej starostlivosti, implementovať ostatné služby systému eHealth do praxe (ePreskripcia, eLab, eŽiadamka a eObjednávka);
- optimalizovať a lepšie riadiť prostriedky verejného zdravotného poistenia
 - pravidelne spolupracovať na úrovni relevantných subjektov MZ SR, ÚV SR a MF SR, Asociáciou nemocníc Slovenska, Asociáciou štátnych nemocníc, Asociáciou súkromných lekárov, Zväzom ambulantných poskytovateľov a poisťovňami (1. krok - vznik Rozpočtovej rady VZP 2024).

Revízia výdavkov ministerstva vnútra (verejná správa a bezpečnosť)

Úvod

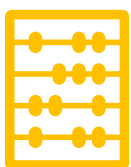
Kľúčovou udalosťou, ktorá zásadne ovplyvnila plnenie revízie výdavkov na verejnú správu a bezpečnosť v druhom roku plnenia, bolo zverejnenie aktualizácie revízie výdavkov pre oblasť Policajného zboru Útvarem hodnoty za peniaze v júli 2023³⁰. Následne sa pristúpilo k aktualizácii implementačného plánu, ktorá však do dátumu vydania správy nebola vládou SR schválená.

Hodnotenie plnenia revízie výdavkov pre rok 2023 tak bolo vykonané na základe pôvodného implementačného plánu. V dôsledku prijatých zmien sa však neodpočítajú opatrenia, ktoré boli v aktualizovanom implementačnom pláne významne prehodnotené (v celkovom počte 4) alebo úplne zrušené (v celkovom počte 9).

Spomedzi 34 opatrení, plnenie ktorých sa v roku 2023 vyhodnocuje, pozitívne hodnotíme **zvýšenie počtu analytických výstupov** vypracovaných Inštitútom správnych a bezpečnostných analýz MV SR, **dosiahnutie úspory vo výške 3 mil. eur** vďaka využívaniu interných kapacít rezortu na vykonávanie analytických a poradenských činností, a tiež **nárast miery transparentnosti rozpočtovania IT výdavkov** ministerstva.

Naopak, **zaostáva plnenie opatrení, ktoré sa týkajú organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MV SR** (predovšetkým orgánov verejnej správy) a tiež opatrení, ktoré majú prispieť **k efektívnejšiemu využívaniu vládneho cloudu**. Implementačný plán obsahuje viacero riadiacich opatrení, ktoré sú založené na analytických výstupoch, modeloch a benchmarkoch. Napriek výraznému zlepšeniu v týchto oblastiach na úrovni samotného ministerstva, ním zriaďované alebo s ním spolupracujúce organizácie naďalej aplikujú analytické postupy a dátové modely v plánovacích a rozhodovacích procesoch v obmedzenej miere, čím spomaľujú plnenie zadaných úloh z implementačného plánu.

Celkové plnenie revízie

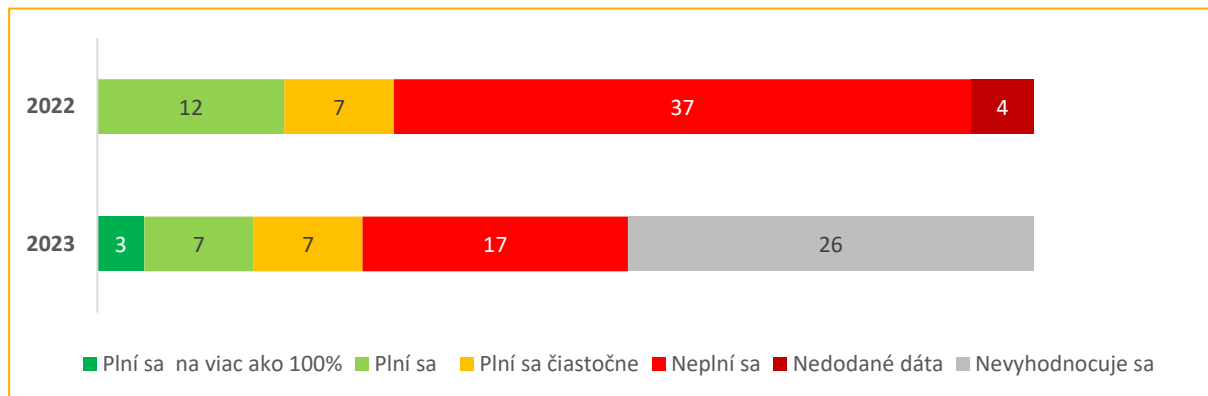
Aktualizácia implementačného plánu o obsah aktualizovanej revízie sa priamo dotkla 13 opatrení pôvodného implementačného plánu: 9 bolo zrušených úplne a znenie 4 ďalších bolo zmenených do takej miery, že ich plnenie v pôvodnej textácii by bolo neopodstatneným. Pri 8 ďalších opatreniach došlo k medziinštitucionálnej dohode o posune termínu plnenia pre vplyv objektívnych faktorov, ktoré neboli predvídateľné pri tvorbe pôvodného implementačného plánu (vývoj situácie na trhu s energiami

³⁰ Dostupné online na: <https://www.mfsr.sk/files/archiv/28/Aktualizacia-revizie-vydavkov-MV-SR-Policajny-zbor.pdf>

po roku 2022, dôsledky pandémie COVID-19). Päť opatrení pôvodného implementačného plánu má nastavený termín plnenia až po roku 2023.

Vzhľadom na vyššie opísané skutočnosti sa v roku 2023 vyhodnocuje len 34 z celkových 60 opatrení pôvodného implementačného plánu. Desať z nich bolo v roku 2023 splnených (z toho 3 nad rámec požiadaviek implementačného plánu), sedem sa plnilo čiastočne, zatiaľ čo k plneniu zostávajúcich 17 sa zatiaľ nepristúpilo.

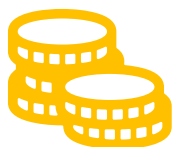
Graf 10: Prehľad plnenia opatrení

Poznámka: Dôvody pre nevyhodnocovanie 26 opatrení v r. 2023 sú uvedené v texte nad grafom

Zdroj: ISA

Plnenie úsporných opatrení

Pôvodný implementačný plán počíta s 15 úspornými opatreniami. Z nich 2 majú stanovený termín plnenia až po roku 2023, plnenie 7 bolo v roku 2023 znemožnené pre vplyv objektívnych a od vôle MV SR nezávislých faktorov a jedno bolo v návrhu aktualizovaného implementačného plánu úplne zrušené. Zvyšných päť hodnotených úsporných opatrení malo súhrnný potenciál úspor v roku 2023 vo výške 28,5 mil. eur (pri výpočte súhrnného potenciálu boli pri opatreniach 12.1 a 32.2 zohľadnené kumulatívne potenciály úspor, nakoľko rozloženie úspor po jednotlivých rokoch nie je v pôvodnom implementačnom pláne upresnené). Reálne však v roku 2023 prišlo k plneniu len dvoch z nich, pričom bola dosiahnutá úspora vo výške 3 mil. eur (o 1 mil. eur viac, ako pre dané opatrenie č. 30.1 predpokladá implementačný plán pre hodnotené obdobie roku 2023).

Tabuľka 6: Plnenie úsporných opatrení rezortu v roku 2023 (mil. eur)

Opatrenie		úspora 2023	potenciál 2023	úspora 2022-2023	potenciál 2022-2023
12.1	Zvyšovať mieru efektivity a využívania dostupných zdrojov, pravidelné prehodnocovanie alokovanej kapacity, cloud	0,0	19,0	0,0	19,0

Opatrenie		úspora 2023	potenciál 2023	úspora 2022-2023	potenciál 2022-2023
27.5	Po vykonaní podrobnej analýzy a prijatí potrebných opatrení prispôsobiť počet policajtov na obyvateľa na aktuálnu úroveň priemeru V3	0,0	26,1	0,0	39,3
28.1	Zníženie nákupných jednotkových cien plynu	0,0	TBD	0,0	TBD
28.2	Zníženie nákupných jednotkových cien elektriny	0,0	TBD	0,0	TBD
29.1	Zníženie nákupných cien uniforiem silových zložiek na benchmark	0,0	0,5	0,0	1,0
30.1	Využívať interné kapacity na analytické činnosti a poradenstvo, s cieľom znižovať výdavky na konzultačné služby	3,0	2,0	3,0	3,0
31.1	Po implementácii IS v rámci projektu Centrálné komponenty správneho konania vo VS znížiť počet FTE v súlade s meranými prínosmi	0,0	11,2	0,0	11,2
31.2	Po implementácii IS v rámci projektu Digitálne pracovné prostredie zamestnanca MV SR znížiť počet FTE v súlade s meranými prínosmi	0,0	0,0	0,0	0,0
31.3	Po implementácii IS v rámci projektu El. register MNO znížiť počet FTE v súlade s meranými prínosmi	0,0	1,0	0,0	1,0
31.4	Po implementácii IS v rámci projektu Register zbraní a streliva znížiť počet FTE v súlade s meranými prínosmi	0,0	1,0	0,0	1,0
31.5	Po implementácii IS v rámci projektu Riadenie procesov a dát znížiť počet FTE v súlade s meranými prínosmi	0,0	0,0	0,0	0,0
31.6	Po implementácii IS v rámci projektu Platform as a Service znížiť počet FTE v súlade s meranými prínosmi	0,0	0,7	0,0	0,9
31.7	Po implementácii IS v rámci projektu Živnostenský register znížiť počet FTE v súlade s meranými prínosmi	0,0	0,8	0,0	0,8
32.1	Zaviesť systémový prístup do monitorovania nákladov, prínosov a výkonnosti IKT projektov a systémov - vypracovanie metodiky systémového prístupu	0,0	0,0	0,0	0,0

Opatrenie		úspora 2023	potenciál 2023	úspora 2022-2023	potenciál 2022-2023
32.2	Zaviest systémový prístup do monitorovania nákladov, prínosov a výkonnosti IKT projektov a systémov - implementácia metodiky systémového prístupu	0,0	7,0	0,0	7,0
Spolu		3,0	69,3	3,0	84,2

Plnenie hodnotových a riadiacich opatrení

Riadiaci charakter má väčšina (45) opatrení revízie. V roku 2023 sa plnilo 8 riadiacich opatrení (z toho 2 na viac ako 100 %), 7 sa plnilo čiastočne, 14 sa neplnilo a 16 sa nevyhodnocuje.

Významným zlepšením, dosiahnutým v roku 2023 v oblasti riadenia, je zavedenie **rozpočtovania IT výdavkov MV SR v súlade s medzirezortným programom OEK**, ktorým sa významne zvýšila miera transparentnosti pri rozpočtovaní výdavkov rezortu. Pozitívne hodnotíme tiež **rastúcu aktivitu Inštitútu správnych a bezpečnostných analýz**. Metodologické a analytické výstupy inštitútu sú dôležitými podkladmi pri zostavovaní dlhodobého investičného plánu MV SR, realizácii iných investičných aktivít a ďalších rozhodovacích a plánovacích procesoch na úrovni rezortu.

Pôvodný implementačný plán revízie výdavkov MV SR neobsahuje žiadne hodnotové opatrenia.

Úspechy

K najvýraznejším úspechom, ktoré dosiahlo MV SR v roku 2023, patria **nárast počtu analytických výstupov**, ktoré sa následne aplikujú v rozhodovacích procesoch na úrovni ministerstva, a tiež **dosiahnutie úspory na poradenské a konzultačné služby** poskytované externými dodávateľmi. Tento posun bol dosiahnutý vďaka rozšíreniu pôsobnosti Inštitútu správnych a bezpečnostných analýz. Pozitívne hodnotíme tiež skutočnosť, že **v roku 2023 MV SR po prvýkrát rozpočtovalo svoje IT výdavky v súlade s medzirezortným programom OEK**, ktorý sa využíva aj na iných rezortoch.

Neúspechy

Zásadným nedostatkom je pretrvávajúca neschopnosť rozpočtovať IT výdavky MV SR v súlade s reálnymi potrebami rezortu. Skutočné čerpanie rozpočtových prostriedkov MV SR na tieto účely v roku 2023 prevýšilo plán o 48 %. Pre porovnanie, v rokoch 2014 - 2019 dosiahla priemerná miera navýšenia reálnych výdavkov v porovnaní s rozpočtom až 70 %, avšak implementačný plán požadoval dosiahnutie úplného súladu medzi plánovaným a reálnym čerpaním už v roku

2022. Dosiiahnuté zlepšenie o 22 p. b. je vzhľadom na potrebu zabezpečiť efektívne riadenie rozpočtu a celej organizácie nedostatočné.

Ako problematickú vnímame tiež nižšiu mieru pripravenosti analytických výstupov týkajúcich sa organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva: orgánov verejnej správy, HaZZ, PZ SR. Viaceré opatrenia implementačného plánu sú naviazané na vypracovanie analýz a metodík, bez ktorých nie je možné pristúpiť k plneniu nadväzujúcich opatrení. V tejto súvislosti je potrebné zvážiť možnosť intenzívnejšieho využitia analytických kapacít ISBA na vypracovanie požadovaných výstupov aj v týchto oblastiach.

Odporúčania implementačnej jednotky a výzvy na najbližšie obdobie

Implementačná jednotka odporúča zefektívniť spoluprácu MV SR s MIRRI SR pri realizácii opatrení so zdieľanou zodpovednosťou.

Vzhľadom na prekrývajúcu sa pôsobnosť pri realizácii opatrení súvisiacich s efektívnejším riadením vládneho cloudu (opatrenia 8 - 12) a so zavedením systémového prístupu k monitorovaniu IKT projektov (opatrenie 32) je potrebné presnejšie vymedziť formy spolupráce, kompetencie a zodpovednosť jednotlivých rezortov s cieľom realizovať zadané úlohy v stanovených termínoch a bez neopodstatnených prestojov.

Kľúčovou výzvou na najbližšie obdobie je prijatie aktualizovaného implementačného plánu, ktorý by v plnej miere reflektoval závery aktualizácie revízie výdavkov pre oblasť Policajného zboru a ktorý by zaväzoval MV SR a spolupracujúce subjekty k vykonaniu komplexnej optimalizácie riadiacich procesov a dosiahnutiu fiškálnej úspory v oblasti verejnej správy a vnútornej bezpečnosti.

Zoznam skratiek

Skratka	Popis
AZS	ambulantná zdravotná starostlivosť
CBA	analýza nákladov a prínosov
DP	dietetické potraviny
DRG	Diagnosis-related group (jednotný úhradový mechanizmus)
EPFRV	Európsky pôdohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EÚ	Európska únia
HaZZ	Hasičský a záchranný zbor
HK	hlavná kniha (rozpočtu verejnej správy)
IKP	Inštitút kultúrnej politiky
IPP	Inštitút pôdohospodárskej politiky
IS	Informačný systém
ISA	Inštitút pre stratégie a analýzy
ISBA	Inštitút správnych a bezpečnostných analýz
IT	informačné technológie
ITVS	Sekcia informačných technológií verejnej správy
IZA	Inštitút zdravotných analýz
MD	Človeko-deň
MEA	Master Enabling Agreement (Zmluva o podmienkach úhrady lieku)
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MIRRI	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR
MK SR	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MO SR	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
NATO	Organizácia Severoatlantickej zmluvy
NCZI	Národné centrum zdravotníckych informácií
NGŠ	náčelník generálneho štábu
NIHO	Národný inštitút pre hodnotu technológie v zdravotníctve
NLC	Národné lesnícke centrum
NP	Národný projekt
NPPC	Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum
OPII	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
OS SR	Ozbrojené sily Slovenskej republiky
PO	Prioritná os
POO	Plán obnovy a odolnosti
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PÚ SR	Pamiatkový úrad Slovenskej republiky
PZ SR	Policačný zbor Slovenskej republiky
STVR	Slovenská televízia a rozhlas
SIS	Súhrnná implementačná správa
SLA	Dohoda o úrovni poskytovaní služieb
SP	Strategický plán
SPF	Slovenský pozemkový fond

Skratka	Popis
SPP	Spoločná poľnohospodárka politika
SR	Slovenská republika
SVLZ	Spoločné vyšetrovacie a liečebné zložky
ŠAS	špecializovaná ambulantná starostlivosť
ŠÚKL	Štátny ústav na kontrolu liečiv
ŠZM	špecializovaný zdravotnícky materiál
TBD	To be done (bude vyčíslené v neskoršom období, napr. po vykonaní analýzy)
ÚHP	Útvar hodnoty za peniaze
ÚV SR	Úrad vlády Slovenskej republiky
ÚZS	ústavná zdravotná starostlivosť
VAIA	Výskumná a inovačná autorita (Úradu podpredsedu vlády SR)
VAS	všeobecná ambulantná starostlivosť
VS	Verejná správa
VšZP	Všeobecná zdravotná poisťovňa
VZP	verejné zdravotné poistenie
ZM	zdravotnícky materiál
ZP	zdravotná poisťovňa